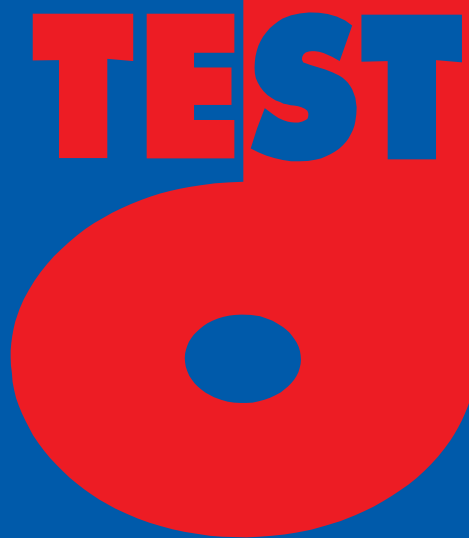

www.dtest.cz

1/2011

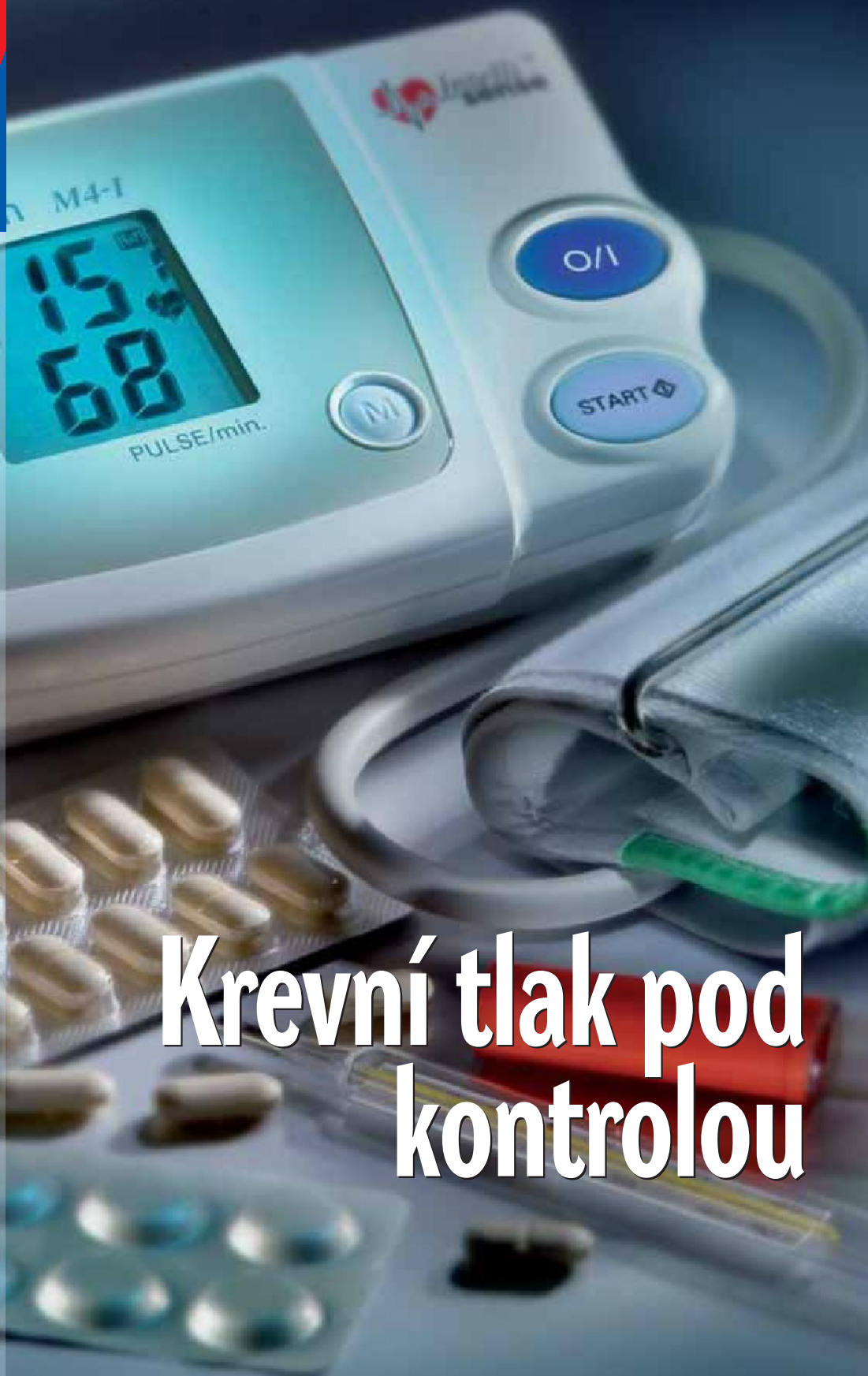
79 Kč

TESTY

Tlakověry
Lyžařské brýle
Monitory
Čtečky
elektronických
knih

Životní pojištění

**Krevní tlak pod
kontrolou**

OBJEV PÍSMÁ sahá do dávné minulosti, po dlouhou dobu však patřila schopnost číst a psát k výsadám pouze úzké skupinky vyvolených. Vynález knihtisku v 15. století umožnil rozšíření knih a gramotnosti mezi široké vrstvy populace. Bývá považován za počátek informační revoluce, která změnila svět a vyvrcholila rozmachem elektronických komunikačních technologií a globální sítě.

Doba přeje novým technologiím. Způsobí čtečky elektronických knih podobnou revoluci jako knihtisk? Chcete-li si čtečku pořídit, doporučujeme pozornosti test čteček elektronických knih, který naleznete na stranách 18 až 23 časopisu.

Nezapomeň poděkovat! Napsala jsem si už na sklonku starého roku do nového diáře. Nezapomněla bych, ale pro jistotu jsem se jistila, kdyby byl začátek nového roku příliš hektický. Takže...

Mé osobní poděkování a poděkování všech mých kolegů a kolegů míří k vám, kteří obětavě svůj čas kvůli naší zvědavosti. Jsme si vědomi toho, že některé naše dotazníky zaberou dost času, že vám „servírujeme“ hodně otázek,

ale... Čím víc se toho od vás dozvíme, tím lépe pro nás a naši práci pro vás.

Už více než před rokem jsem všude rozhlašovala, že takové čtenáře jako má dTest, snad nikdo jiný nemá. Tehdy jste odpovídali na naše dotazníky týkající se balených vod a pitné vody z kohoutku. Chlubila jsem se, že máme

přes šest tisíc vyplněných dotazníků. A jak čas ukázal, nebyla to náhoda (slyšela jsem reakce o náhodě, které jsem – přiznávám – házela za hlavu).

Stejně velký zájem jsme zaznamenali na podzim loňského roku, kdy jsme mapovali vaše názory na mléko – čerstvé, trvanlivé, syrové z automatů, i na mýty, které se k němu vážou. Téměř šest a půl tisíce vyplněných dotazníků. Vaše názory, které jsme získali, představovaly první krok k přípravě testu bílého moku. Jeho spuštění ale plánujeme až na dobu, kdy se venkovní teplota vyšplhá k letním hodnotám, neb ty potřebujeme hlavně kvůli automatům.

Velikou radost jste nám udělali u dotazníku, který se týkal přímo časopisu. Když si troufnu říci, že si časopis berete za svůj, jistě se na mě nebudete zlobit. Téměř jedenáct tisíc vyplněných dotazníků! Vaše hodnocení a názory dostaly podobu barevných koláčů, se kterými nyní pracujeme. A protože stojíme oběma nohama na zemi, nebudu slibovat, že vše, co si přejete, splníme. Ne všechno je v našich silách. Slíbím ale, že toho uděláme dost, abyste s námi i nadále byli spokojeni. Některé změny přijdou na řadu brzo (co byste řekli pravidelnějším testům potravin?), některé si vyžádají více času.

A po poděkování přichází na řadu přání. Přeji vám všem, aby nový rok byl veskrze rokem dobrým...

Uu Sochor

1. vydání měsíčníku dTest připravili: Ida ROZOVÁ, Václav BENEŠ, Jan HROUDA, Martin VÁGNER (grafická úprava), PA. Bohdana Holá (foto), Jiří NOVÁK (ilustrace), JUDr. Martin SOCHOR.
dTest, vydávatel Občanské sdružení spotřebitelů TEST (ICO: 45770760) se sídlem Nuselská 297/5, 140 00 Praha 4. Šéfredaktorka JUDr. Ida Rozová. Technické zpracování Elena Saltuaniová, Revoluce 1575/2, Praha 4. Tisk: Svoboda Press, s.r.o., Praha 10-Malešice. Informace o předplatném podá a objednávky přijímá TEST, Nuselská 297/5, 140 00 Praha 4-Nusle, tel.: 241 404 922, fax: 241 406 533, e-mail: dtest@dtest.cz. Distribuce: PNS, a.s. (ČR) a Magnet Press Slovakia (SR). Správa distribuce: STRAPER s.r.o. (straper.cz). dTest je zahrnut v monitoringu médií Anopress IT. Přetisk zapovězen. Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha čj. 3105/1994.

Na titulní straně použita ilustrační foto.
 Toto vydání vychází 12. 1. 2011

© Občanské sdružení spotřebitelů TEST, Praha

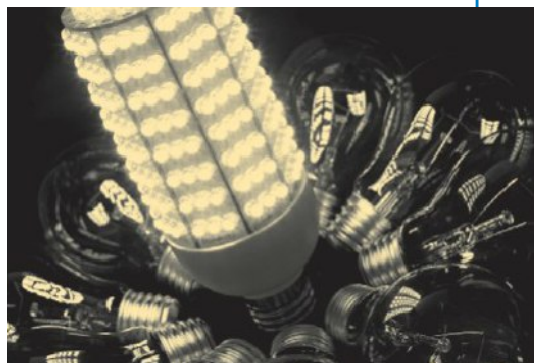
MK ČR E 6876
 ISSN 1210-731X

Zpět k žárovkám?

V Evropě se začíná rozmáhat hnutí požadující návrat klasických žárovek.

Odpůrci úsporných zdrojů světla argumentují obsahem rtuti v zářivkách a jejich nepříjemnými světelnými vlastnostmi. Některé z těchto argumentů jsou opodstatněné, jiné méně.

V únoru přineseme objektivní zjištění o světelných vlastnostech úsporných zářivek a o životaschopnosti a kvalitě bezrtuťových alternativ, jako jsou LED světelné zdroje.

OBSAH

TESTY

Přesnost především (<i>digitální tlakoměry</i>)	str. 6
Brýle s brýlemi nejdou dohromady (<i>lyžařské brýle</i>)	str. 10
Bez výjimky dobrý obraz (<i>monitory</i>)	str. 14
Knihovna na dlani (<i>čtečky elektronických knih</i>)	str. 18
Skromná, ale levná (<i>lyžařská střediska</i>)	str. 27
Vydrží, nevydrží... (<i>nabíjecí baterie</i>)	str. 32

INFORMAČNÍ SERVIS

Černé ovce: Nečekané těhotenství	str. 30
Omrzliny	str. 34

FINANČNÍ SLUŽBY

Životní pojištění	str. 24
-------------------------	---------

Vylosovali jsme...

Vyplníte-li náš dotazník týkající se časopisu dTest, zúčastníte se slosování o pět ročních předplatných. Uvedli jsme v říjnu loňského roku, kdy jsme spustili náš průzkum. Po prosincovém uzavření dotazníkové akce, jsme vylosovali pět adres, na které míří předplatné:

Rostislav Král, Brno; Vladimír Fafek, Čelákovice; Kamila Kloubcová, Zlín; Marta Janovská, Jaroměřice nad Rokytnou; Pavla Hulcová, Tuřany

Gratulujeme. A pro jistotu připomínáme: je-li výhercem náš předplatitel, může si vybrat, zda chce své předplatné o výhru prodloužit v dalším období, či ji darovat příbuznému nebo známému.

Redakce časopisu dTest

Objednávky a reklamace
 časopisu dTest
 www.dtest.cz
 tel.: 241 404 922
 fax: 241 406 533

Evropské spotřebitelské centrum

Nakupujete v zahraničí?

Spotřebitel v Evropské unii zpravidla ze zákona právo na výměnu věci zakoupené v obchodě nemá, nicméně mnoho obchodníků tuto možnost nabízí v rámci své obchodní a marketingové politiky. Pokud obchodník možnost výměny zboží inzeroval, ale následně by ji neumožnil, dopustil by se protiprávního jednání užíváním takzvaných nekalých obchodních praktik.

Kdo nakupuje v zahraničních internetových obchodech, má stejná práva jako při nákupu v internetových obchodech tuzemských. Zboží může vrátit bez udání důvodu a bez sankce a získat zpět své peníze, pokud odstoupí od smlouvy do 14 dnů od chvíle, kdy zboží převzal.

Právo odstoupit od smlouvy se však na některé výrobky za jistých podmínek nevztahuje. „Například nelze odstoupit od smlouvy na nákup CD či DVD nosičů, počítačových her a podobně, pokud již spotřebitel otevřel originální balení,“ upozorňuje Tomáš Večl z Evropského spotřebitelského centra.

Evropské spotřebitelské centrum (ESC) poskytuje spotřebitelům informace o jejich právech na jednotném evropském trhu. Právníci ESC bezplatně pomáhají spotřebitelům řešit jejich problémy s obchodníky z jiných zemí EU, Norska či Islandu. Více na www.coi.cz/esc.

Kontakty na ESC pro ČR
adresa:
Štěpánská 15, 120 00 Praha 2
e-mail: esc@coi.cz
telefon: 296 366 155

Z TELEFONICKÉ PORADNY

Obrátila se na nás tazatelka s dotazem na další postup při reklamování poměrně drahého digitálního zrcadlového fotoaparátu. Výrobek má již dva roky a tři měsíce, záruka na něj odpovídá pouze zákonnému minimu, tedy 24 měsícům. Během záruční doby se na fotoaparátu vyskytla závada, která vedla k výměně vadné součástky. Nyní se stejná závada vyskytla po druhé, prodejce však odmítá reklamaci s poukazem, že fotoaparát již není v záruční době.

Díky naší okamžité radě může spotřebitelka prodejci vyvrátit jeho mylné tvrzení: pro vyměněnou součástku běží nová, 24měsíční záruční doba. Vyskytne-li se na této součástce tzv. záruční vada, spotřebitelka má minimálně právo na její opravu. Jde-li o vadu bránící řádnému užití věci, má právo požadovat výměnu či odstoupení od smlouvy ohledně celé věci, přestože ta sama již v záruce není.

Spotřebitel si objednal sedací soupravu. Nauzdory osm týdnů dlouhé dodací lhůtě nemá ani po 12 týdnech soupravu k dispozici. Na sedačku si vzal úvěr. Hledal u nás řešení, jak postupovat.

Nelze se divit, že po tak dlouhé době nechce mít zákazník s prodejcem již nic společného. Jako nejlepší varianta navržená naší poradnou se mu tedy jeví možnost odstoupení pro prodlení dlužníka podle § 517 občanského zákoníku, informování poskytovatele úvěru o této skutečnosti a jeho následné přiměřené vypořádání se s ním podle zákona o spotřebitelském úvěru.

Telefonická poradna pro spotřebitele je k dispozici ve všední dny od 9 do 17 hodin na telefonním čísle 299 149 009.

Víte, že...

... Jen za rok 2009 se v České republice prodalo téměř 100 milionů baterií. Za stejné období se jich však vrátilo k recyklaci jen 10 milionů. Podle odhadu neziskové organizace Ecobat, která provozuje systém zpětného odběru použitých monočlánků a baterií, leží ladem v každé domácnosti průměrně 10 použitých kusů. Míst, kam odevzdávat použité baterie, je přitom všude kolem nás spousta.

... Baterie patří do kategorie nebezpečného odpadu. Všechny typy baterií fungují na principu přeměny chemické energie na energii elektrickou. Látky, které se na tomto procesu podílejí, jsou prokazatelně škodlivé a ohrožují zdraví člověka i přírody. Na skládkách a ve spalovnách se jejich obsah uvolňuje, kontaminuje vzduch, půdu i vodu a dále se šíří ekosystémem.

... Recyklace vede také k úspoře energie a materiálů. Na recyklačních linkách se z baterií získávají různé kovy k opětovnému použití a je tak možné omezit jejich nákladnou těžbu.

ZAJÍMALO VÁS

Měl jsem nabíjecí baterie (NiMh), které velice brzo odešly. Pokusil jsem se o jejich reklamaci, ta byla zamítnuta s tím, že jsem baterie nabíjel, když byly ne zcela vybité. Měl prodejce pravdu, nebo se mě elegantně zbavil?

e-mailový dotaz

Opakované nabíjení ne zcela vybitých článků může způsobit tzv. paměťový efekt, vedoucí ke snížení jejich kapacity. Týká se pouze nikl-kadmiových (NiCd) článků a nejedná se o nevratný stav. Uvnitř baterie dojde k vytvoření velkých krystalů kadmia, které způsobují větší vnitřní odpor. Krystaly lze rozpustit několika cykly plného nabití a vybití nebo záměrným přebíjením baterie (přebíjením se článek zahřeje a teplo krystaly rozloží). Nicméně baterie obsahující jedovaté kadmium se už nesmějí dodávat na trh a novějších typů se tento jev netýká.

Za paměťový efekt se však často zaměňují téměř jakékoliv případy, kdy baterie nevydrží tolik, kolik se očekává. Jedná se ale o jiné běžné závady nebo o opotřebování článků. Odpověď na čtenářovu otázku tedy zní: Prodejce se reklamujícího zákazníka elegantně zbavil.

Chcete-li si pořídit kvalitní nabíjecí baterie, seznamte se s výsledky jejich testu na www.dtest.cz/nabijecky-baterie

Kupujete vzduch?

Pokud jste nedobrovolně vedle samotného výrobku zaplatili i za přibalené vzdušné „nic“, nenechte si to pro sebe. Podělte se o svou zkušenost, kterou budeme publikovat na stránkách časopisu dTest. Napište nám název výrobku, jeho výrobce či dovozce, cenu, počet kusů, resp. množství v balení. Dokumentační fotografie jsou vítané, nejsou však nezbytné. E-mailová adresa vzduch@dtest.cz je cestou k upozornění na nešvar, který by si spotřebitelé neměli nechat líbit.

Stavebnice SUPERMAG Classic

K Vánocům jsme dětem darovali magnetickou stavebnici Supermag. Ve velkém obalu o rozměrech 320x219x40 mm se sice skrývá 124 dílků – zmagnetizovaných špalíčeků a kuliček, pohodlně by se však vešly do jedné čtvrtiny krabice.

Jan Pumpř

**Stavebnice
SUPERMAG
Classic,
124 dílků
Značka
PlastWood
Cena: 400 Kč**

STALO SE

MOCCA Standard směs

Koncem prosince minulého roku upozornila firma Mocca, spol. s r.o. Liberec, na nevyhovující výrobek – **MOCCA Standard směs 150 g s datem minimální trvanlivosti do 30.9.2011 a lotem výroby 10244R**. U dané směsi byl zjištěn **zvýšený obsah ochratoxinu A**. Firma výrobek stáhla z trhu.

Blýská se na lepší časy?

Od 1. ledna 2011 nabyl účinnosti nový zákon o spotřebitelských úvěrech, který vychází ze směrnice EU. Zákon upravuje spotřebitelské úvěry ve výši od 5000 do 1 800 000 Kč, nevztahuje se mj. na úvěry zajištěné nemovitostí (hypotéky).

Nová právní úprava by měla zabránit mnohdy neférovému jednání ze strany poskytovatelů úvěru směrem k mnohdy bezbranným potenciálním klientům, kteří nerozumí oboru finančnictví. Tento zákon se vztahuje i na bankovní instituce, přestože je v mnohém zaměřen zejména na nebankovní společnosti, jejichž chování v některých případech připomíná lichvu.

Nejvýznamnější změny

- Finanční instituce budou muset ve smlouvě přesněji informovat o podmínkách úvěru a neodvolávat se pouze na všeobecné obchodní podmínky.
- V zákoně je také popsáno, jaké údaje musí obsahovat a jaké náležitosti musí smlouva splňovat.
- Přesněji upraveny jsou i podmínky reklamy na poskytnutí spotřebitelského úvěru.
- Klient nově může do 14 dnů od uzavření úvěrové smlouvy odstoupit od smlouvy bez udání důvodu.
- Poskytovatel úvěru bude muset prokázat, že dostatečně prověřil a posoudil schopnost klienta splácet úvěr.
- Ve smlouvě se klient také musí dozvědět, jaká je výše splátek, kolik jich bude a jaká je roční procentuální sazba nákladů (RPSN). Ukazatel RPSN musí obsahovat veškeré náklady spojené s úvěrem.
- Zákon také popisuje podmínky předčasného splacení, které je často v dnešní době postihováno přemrštěnými poplatky. Zákon stanovuje výši poplatků na maximálně 1 % z výše úvěru.

Některé nešvary zůstávají

Zákon bohužel neřeší dva velmi důležité problémy. Rozhodčí doložku, kdy se dlužník s věřitelem dostanou do sporu; doložky jsou často zneužívány a právo rozhodovat o sporu získávají subjekty, jejichž nestrannost je více než sporná. Stále tedy platí doporučení smlouvu obsahující pochybnou rozhodčí doložku raději nepodepisovat. Druhým problematickým bodem jsou maximální výše úroků, které nejsou i nadále stanoveny.

Přestože zákon je veskrze pozitivní zprávou pro spotřebitele, je stále na nich, aby se chovali zodpovědně, brali si úvěr jen v odůvodněných případech a za rozumných podmínek.

- Ing. Martin Smutný, člen think-tanku TANK

Naše testy na Radiožurnálu

**KAŽDÝ ČTVRTEK
po 14 hodině**

Přesnost především

Přesnost a spolehlivost digitálních tlakoměrů neboli tonometrů je předmětem diskusí nejen pacientů, ale i lékařů. Abyste věděli, podrobili jsme osm výrobků náročným zkouškám přesnosti a spolehlivosti. Většina uspěla, problémy s přesností měly spíše modely určené pro měření na zápěstí.

I když každý má zkušenosti s měřením krevního tlaku, přesto si alespoň základní minimum informací připomeneme. Měření tlaku probíhá omezením průtoku krve v cévě pomocí nafukovací manžety. Při jejím pomalém uvolňování začíná krev opět proudit a při průtoku stlačenou cévou vytváří turbulentní proudění. Šelesty proudění, nazývané podle jejich objevitele Korotkovův fenomén, jsou slyšitelné ve fonendoskopu. Tlak se odečítá v okamžiku, kdy šelesty začnou být slyšet (systolický „horní“ tlak) a v okamžiku, kdy při uvolnění cévy slyšet být přestanou (diastolický „dolní“ tlak). A protože lékař ve fonendoskopu poslouchal ony šelesty, byla tato metoda měření krevního tlaku nazvána auskultační (latinsky auscultare = poslouchat).

Digitální tlakoměry, které v ordinacích a nemocnicích nahrazují klasické rtuťové tonometry a které míří i do domácností, pracují na oscilometrickém principu. Zjednodušeně řečeno počítají hodnoty krevního tlaku na základě vibrace cévních stěn při nafukování a vyfukování manžety. Dá se na jejich měření spolehnout? Nebo jsou na místě pochybnosti, které se čas od času ozývají?

■ DOBRÁ RADA

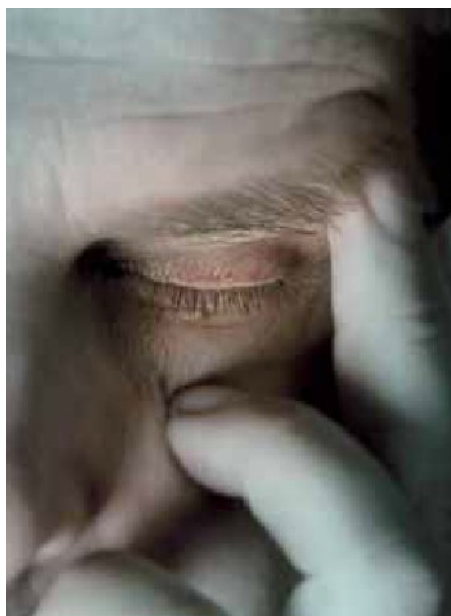
Nejlepšími přístroji pro měření tlaku na paži a také celkově nejlepšími tonometry jsou **Beurer BM 58** (dobře, 1460 Kč) a dražší **Hartmann Tensoval duo control** (dobře, 2050 Kč) s dvěma měřicími principy. Levnější tonometry jsou modely určené k měření na zápěstí. Mezi nimi především **Omron R2** (dobře, 1050 Kč) vyniká přesností a rychlostí měření.

Po 192 měřeních...

Nejdříve tonometry testovali lékaři a zdravotní sestry. Dodali jsme jim 32 „pacientů“ ve věku od 22 do 81 let, každý druhý s diagnózou vysokého krevního tlaku. Každým přístrojem byl tlak měřen šestkrát, dohromady byl každému testujícímu změřen krevní tlak celkem 192krát. Pro kontrolu byl tlak pokaždé přeměřen kalibrováním lékařským přístrojem.

Hodnota krevního tlaku se udává v milimetrech rtuť (mmHg); podle původního systému měření tlaku, kdy se odečítala hodnota na rtuťovém sloupci. I digitální přístroje přepočítávají naměřené hodnoty do stejných jednotek.

Abyste digitální tonometr získal nejlepší hodnocení, tedy »velmi dobře«, musel by měřit tlak s přesností ne horší než

2,5 mmHg. Pro dosažení známky »dobře« se tolerance posunula na 5 mmHg, pro známku »uspokojivě« na 7,5 mmHg. Většina testovaných přístrojů si za přesnost měření odnáší »dobře« hodnocení. A dodejme, že i návody k používání a obsluze byly v pořádku, lehké výtky vznášíme k čitelnosti displejů a malému písmu v návodech.

Mezi přístroji na zápěstí a na paži jsme nenalezli výrazné rozdíly co do přesnosti; oba typy dosahovaly stejného rozpětí hodnot. Nejlepším přístrojem na zápěstí je Omron R2, nejlepším na paži Beurer BM 58 spolu s dražším modelem Hartmann Tensoval duo control. Poslední jmenovaný kombinuje oscilometrický princip měření s principem auskultačním, což by dle deklarace mělo vést ke zvýšení přes-

nosti, v praxi jsme ale žádné rozdíly oproti ostatním přístrojům nezaznamenali.

Umělá paže

Když jsme „vyčerpali“ živé lidské paže, sáhli jsme po simulátoru – paži umělé,

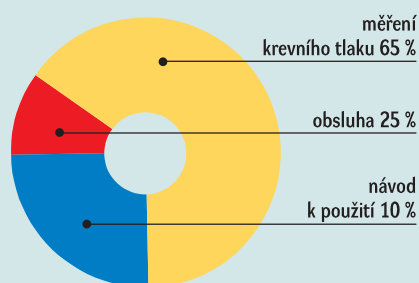
Nevybrali jste si mezi testovanými tlakoměry? Podívejte se ještě na výsledky minulého testu, neboť mnohé tehdy testované modely jsou stále na trhu. Kompletní přehled testovaných tonometrů naleznete na našich webových stránkách www.dtest.cz/testy-vyrobyku-72/test-tlakomeru

Jak testujeme

podrobný postup testu tonometrů naleznete na www.dtest.cz/tlakomery

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality tlakoměrů

kteřá umí napodobit pohyby lidských cév při průtoku krve. Opět jsme na ni testovali přesnost měření, dále přesnost opakovaných měření a toleranci chyb. Tato technická měření ukazují například míru nepřesnosti při slabé baterii, netěsnící manžetě nebo extrémně vysokém krevním tlaku. Čím kvalitnější přístroj, tím si s chybami poradí lépe a zobrazí přesné hodnoty.

Ne vždy byla kvalita přístrojů vyrovnaná, což se zejména projevilo na hodnocení modelů značek Boso a Sanitas. U přístrojů na zápěstí je třeba vzít při používání na vědomí několik omezení: individuální anatomické zvláštnosti, především silné kosti nebo šlachy na zápěstí mohou měření ztížit. Nepřesné výsledky mohou hrozit také u osob s nepružnými nebo zkrtnatělými cévami, jako jsou diabetici nebo kardiaci.

Zachovejte klid

I přesné přístroje se někdy „seknou“. Občasné odchylky při měření v rozmezí 10–20 mmHg lze zaznamenat u všech přístrojů bez ohledu na jejich celkovou kvalitu. Pokud tedy při měření zjistíte hodnoty podezřele odlišné od vašich běžných hodnot, nepanikařte. O hodnotě krevního tlaku vypovídají teprve hodnoty získané opakovaným měřením. ■

Tlakoměry na paži

Beurer BM 58

cena: 1460 Kč
DOBŘE (2,1)

Praktický design s černým kontrastním dotykovým displejem. Pomalejší reakce. Průměr počítá ze všech uložených hodnot. Odkládací plocha na manžetu.

Hartmann Tensoval duo control

cena: 2050 Kč
DOBŘE (2,1)

Umožňuje měření oscilometrickou i auskultační metodou (zabudovaný mikrofon). Průměr ze všech uložených měření. Lze dokoupit manžety různých velikostí. Přehledný návod.

Medisana MTX

cena: 1590 Kč
DOBŘE (2,2)

Umožňuje výpočet průměru ze tří nebo ze všech uložených hodnot pro dva uživatele. Předformovaná manžeta. Hodiny řízené podle rozhlasu a počítačové rozhraní, ovšem bez softwaru.

Omron M3 model 2010

cena: 1280 Kč
DOBŘE (2,4)

Naměřené hodnoty diastolického tlaku mohou být o trochu nižší než skutečný tlak. Dobrá tolerance chyb a přesnost opakovaných měření. Displej hůře čitelný na přímém světle.

TLAKOMĚRY

na paži

na zápěstí

	Beurer BM 58	Hartmann Tensoval duo control	Medisana MTX	Omron M3 model 2010	Sanitas SBM 30	Omron R2	Boso medilife S	Sanitas SBC 41
Průměrná cena (Kč)	1460	2050	1590	1280	950	1050	990	790
CELKOVÉ HODNOCENÍ	DOBŘE (2,1)	DOBŘE (2,1)	DOBŘE (2,2)	DOBŘE (2,4)	USPOKOJIVĚ (2,9)	DOBŘE (2,3)	USPOKOJIVĚ (2,9)	USPOKOJIVĚ (3,0)
MĚŘENÍ KREVNIHO TLAKU	dobře (1,8)	dobře (2,1)	dobře (2,1)	dobře (2,4)	uspokojivě (3,0)	dobře (2,3)	uspokojivě (3,2)	uspokojivě (3,1)
Přesnost: měření / opakované měření	● / ●	● / ○	● / ●	○ / ●	○ / ●	● / ●	○ / ○	○ / ○
Tolerance chyb	●	●	●	●	●	●	●	●
OBSLUHA	dobře (2,5)	dobře (2,2)	dobře (2,5)	dobře (2,5)	uspokojivě (2,6)	dobře (2,4)	dobře (2,5)	uspokojivě (3,0)
Ovládání	●	●	●	●	○	●	●	○
Péče a údržba	○	●	○	○	○	●	○	○
Ukazatele a ovládací prvky	●	●	●	○	●	●	○	○
Výdrž baterií	○	○	○	●	●	●	●	⊖
NÁVOD K POUŽITÍ	dobře (2,5)	dobře (1,7)	dobře (2,4)	dobře (2,3)	uspokojivě (2,8)	dobře (2,3)	dobře (2,2)	uspokojivě (2,9)
Úplnost	●	●	●	●	○	●	●	○
Srozumitelnost / přehlednost	● / ○	● / ●	● / ○	● / ●	● / ○	● / ○	● / ●	○ / ○
VYBAVENÍ								
Princip měření: oscilometrický / auskultační	■ / □	■ / ■	■ / □	■ / □	■ / □	■ / □	■ / □	■ / □
Rozsah měření (mmHg)	30–280	50–250	30–280	0–299	40–180	0–299	40–255	0–300
Měření při nafukování manžety	□	□	□	□	□	■	■	□
Průměrná rychlost měření (s)	29	46	28	32	41	25	28	34
Obvod dodávané manžety (cm)	22–30	22–32	22–32	22–32	23–33	13,5–21,5	13,5–21,5	14–19,5
Alternativní obvody manžet (cm)	30–42	32–42	22–46	32–42	□	□	□	□
Počet měření v paměti	2x 60	2x 30 a střední hodnota	2x 99	60	2x 60	30	30	60
Režim návštěvy ¹⁾	□	■	□	□	■	□	□	□
Počet a typ baterií	4x AA	4x AA	4x AA	4x AA	4x AAA	2x AAA	2x AAA	2x AAA
Detekce arytmií	■	■	■	□	■	□	■	■
Taška / box	■ / □	■ / □	■ / □	■ / □	■ / □	□ / ■	□ / ■	□ / ■
Příslušenství	□	pas krevního tlaku	pas krevního tlaku	pas krevního tlaku	□	pas krevního tlaku	pas krevního tlaku	□
Rozměry: šířka x výška x hloubka (cm)	10 x 15 x 6	14 x 5 x 15	13 x 16 x 7	12 x 9 x 14	14 x 11 x 5	7 x 7 x 4	7 x 6 x 7	9 x 7 x 3
Hmotnost (g)	360	510	540	550	400	140	110	160

Tlakoměry na zápěstí

Sanitas SBM 30

cena: 950 Kč

USPOKOJIVĚ (2,9)

Nejlevnější kompaktní přístroj na paži. Především při vyšším tlaku udává nižší naměřené hodnoty, než je skutečnost. Návod k použití s drobným písmem.

Omron R2

cena: 1050 Kč

DOBŘE (2,3)

Přístroj s přesným měřením, dobrou tolerancí chyb a opakovaných měření na simulátoru. Rychlé měření při nafukování manžety. Malé ukazatele a poměrně velký přístroj, baterie ovšem vydrží dlouho.

Boso medilife S

cena: 990 Kč

USPOKOJIVĚ (2,9)

Malý a lehký přístroj. Pouze »uspokojivá« přesnost, skutečný tlak byl nižší než naměřené hodnoty. Rozdíly v přesnosti u různých osob. Rychlé měření při nafukování manžety.

Sanitas SBC 41

cena: 790 Kč

USPOKOJIVĚ (3,0)

Nejlevnější přístroj v testu, »uspokojivá« přesnost, hodnoty systolického tlaku vyšší než ve skutečnosti. Plochý přístroj s velkými ukazateli. Delší měření s vícenásobným nafukováním.

Jak správně měřit krevní tlak

- Před pravidelným používáním domácího tonometru byste měli navštívit svého lékaře a nechat si jím změřit tlak jak jeho kalibrovaným přístrojem pracujícím na auskultačním principu, tak i tím vaším. Obě naměřené hodnoty si porovnejte. U kvalitního domácího přístroje by se naměřená hodnota neměla příliš lišit od toho kalibrovaného.

- Měření krevního tlaku se musí provádět ve výšce srdce. Již posun o deset centimetrů způsobí zvýšení hodnot o 7 mmHg. Při měření přístrojem na zápěstí si podepřete loket nebo si položte ruku palcem na klíční kost. U přístrojů na paži stačí položit loket volně na stůl. Při měření se nehýbejte, nemluvejte a buďte v klidu.

- Některé přístroje nafukují manžetu vícekrát, aby došlo k jejímu plnému nafouknutí a tím ke zpřesnění měření. Pokud uživatel znervózní, může u něj dojít i ke zvýšení krevního tlaku. U přístrojů, které měří tlak již při nafukování, tento případný problém odpadá.

- Pacienti s poruchami srdečního rytmu by měli měření provádět vždy třikrát za sebou s dvouminutovými pauzami a vypočítat si průměrnou hodnotu. Přístroje s detekcí arytmií neměří přesněji, jen zaznamenávají poruchy srdečního rytmu během měření.

- Oscilometrické měření krevního tlaku není vždy vhodné pro osoby s kardiostimulátorem. Jako alternativa je pro ně lepší přístroj kombinující tuto metodu s auskultační metodou, kdy pomocí mikrofónu měří hodnoty i na základě Korotkovových fenoménů. Měření by měla předcházet konzultace s lékařem a porovnání hodnot.

- Krevní tlak změřený jen jednou představuje pouze momentální hodnotu. To, co se »počítá«, je obraz vývoje krevního tlaku v delším časovém úseku. Naměřené hodnoty si můžete ukládat do přístroje nebo je zanést na papír – do pasu krevního tlaku. Tato data jsou pro vašeho lékaře velmi užitečným vodítkem.

Brýle s brýlemi nejdou

Lyžaři s dioptrickými brýlemi jsou na sjezdovce značně znevýhodněni. Paradoxně to neplatí při cestě dolů, ale při cestě vlekem nebo lanovkou nahoru. Zamlžené dioptrické brýle pod lyžařskými brýlemi je dokážou dokonale „oslepit“. Výrobci sice nabízejí speciální modely, ale ani ty nedokážou ve většině případů zabránit zamlžení. Z deseti testovaných modelů lze doporučit pouze dva.

Lyžařské brýle jsou po přilbě druhou neodmyslitelnou součástí lyžařské výbavy. S jejich nošením zpravidla nebývají žádné problémy, pokud nenosíte dioptrické brýle. Test ukázal, že lyžování s brýlemi na nose je spojené s potížemi, které ani nákup brýlí deklarovaných právě pro nošení společně s brýlemi dioptrickými, nevyřeší. I tak ale existují řešení...

Nejzávažnějším problémem kombinace dioptrické – lyžařské brýle je zamlžování skel brýlí. Ve chvíli, kdy se lyžař zastaví, začnou se dioptrické brýle zamlžovat. Samotné lyžařské brýle mají na vnitřním povrchu speciální úpravu proti zamlžování, to je ale málo platné, dioptrické brýle ji nemají. Jediným řešením je tak jejich sundání. A to je ten hlavní důvod, proč jsme většině testovaných brýlí určených pro nošení s dioptrickými brýlemi neudělili celkové hodnocení. I když se v řadě případů jedná o kvalitní brýle a jejich pořadí v tabulce odpovídá jejich kvalitě, pro lyžaře s dioptrickými brýlemi je doporučit nelze, protože nedokážou zabránit zamlžování.

Slabá místa

Nošení jedné brýlí (lyžařských) přes druhé (dioptrické) je samo o sobě problematické kvůli uzavřené konstrukci brýlí lyžařských. Výrobci proto vyrábějí speciální modely, určené pro osoby s brýlemi. Od běžných lyžařských brýlí se liší především výlisky nebo průchody v pění-

vém polstrování a v rámu brýlí, kterými prochází nožičky dioptrických brýlí, a také musí mít dostatek vnitřního prostoru, aby se brýle do brýlí vešly. Je nasnadě, že toto řešení není zdaleka univerzální a že ne všechny dioptrické brýle pasují do všech lyžařských brýlí a že je to třeba před nákupem vyzkoušet. Do lyžařských brýlí by navíc neměly přijít brýle s kovovými obroučkami (s výjimkou titanových), neboť ty mohou v případě nehody způsobit zranění obličeje.

Dalším slabým místem spojeným s nošením dioptrických brýlí je lyžařská přilba. Nožičky brýlí mohou díky přilbě tlačit a jejich nošení tak není pohodlné.

Nejjednodušším řešením lyžařského problému s dioptrickými brýlemi je jejich náhrada kontaktními čočkami. Ne každý ovšem kontaktní čočky může nosit a ne každému vyhovují.

Fungující systém

Přestože většina modelů určených pro lyžaře s dioptrickými brýlemi je kvůli zamlžování de facto nepoužitelná, možnosti, co s tím, existují. Prvním řešením je ventilátor; tím jsou vybaveny například brýle Smith

■ DOBRÁ RADA

Pro lyžaře s dioptrickými brýlemi představují nejlepší řešení modely **Adidas a162 50 6050 ID2** (dobře, 3890 Kč) a **Smith Phenom Turbo** (dobře, 3990 Kč). Jsou vybaveny klipem, který lze po osazení dioptrickými skly bez povrchové úpravy a po ošetření protizamlžovacím prostředkem použít jako náhradu dioptrických brýlí pevně uchycenou v brýlích lyžařských. Smith Phenom Turbo disponuje ventilátorem, jehož použití ale může být nepříjemné. V obou případech se jedná o kvalitní a pohodlné lyžařské brýle. Ostatní testované modely jsou sice s dioptrickými brýlemi použitelné, nicméně je příliš nedoporučujeme (zamlžování dioptrických brýlí). Lyžařské brýle pro všechny lyžaře s výměnnými zorníky se v testu osvědčily a především model **Uvex Take Off** (velmi dobře, 3140 Kč) lze doporučit k nákupu.

Phenom Turbo. Malý větráček je zabudovaný v horní části rámečku. Při čekání u vleku se větráček zapne a čerstvý vzduch vháněný do prostoru brýlí brání zamlžování dioptrických brýlí. Nucená ventilace je poměrně účinná, ale větráček bzučí a lehce vibruje a průvan chladného venkovního vzduchu foukající do očí

Pokračování na str. 12

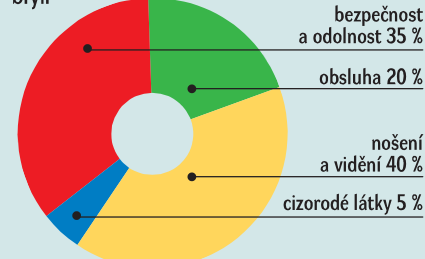

Jak testujeme

podrobný postup testu lyžařských brýlí naleznete na www.dtest.cz/lyzarske-bryle

Jak hodnotíme

grafické znázornění celkového hodnocení kvality brýlí

dohromady

Lyžařské brýle: výběr a péče

● Barva zorníků

Brýle pro slunečné počasí by měly mít hnědou nebo šedou barvu zorníků. Do horšího počasí se hodí žluté nebo žlutooranžové zorníky, které zesvětlují. Na noční lyžování by měly být zorníky co nejsvětlejší.

● Výběr brýlí

Brýle si před nákupem vyzkoušejte, ideálně s vlastní lyžařskou přilbou. Brýle musí dobře sedět.

● Péče o brýle

Srdcem lyžařských brýlí je vrstva na vnitřní straně zorníků, která je odolná vůči zamlžování. Nedotýkejte se jí prsty, nepoužívejte na ni ani látkový ani papírový kapesník. K péči o ni slouží speciální utěrka. Pokud

poškodíte protizamlžovací vrstvu, můžete brýle vyhodit do koše. Nenechávejte brýle na přímém slunci (např. na palubní desce automobilu), předejdete tak zbytečnému stárnutí plastů a pěnového polstrování.

● Skladování

Po sezóně vyčistěte pěnové polstrování vodou s trochou saponátu, abyste odstranili pot a zbytky kosmetiky, a uložte je (nejlépe v původně dodaném obalu).

Pokračování ze str. 10

nemusí být každému příjemný. U testovaných brýlí bylo také nutné před používáním namontovat krabičku se spínačem a bateriemi umístěnou na pásku brýlí vzhůru nohama, jinak by se kryt baterie mohl při zapínání ventilátoru v lyžařských rukavicích snadno otevřít a baterie vyspat.

Zamlžování dioptrických brýlí lze zabránit jejich ošetřením speciálním rozto-

kem. Ten je možné koupit v optice. Problém je, že roztok funguje pouze na skla bez povrchové úpravy. Všechny běžné dioptrické brýle ovšem nějakou povrchovou úpravu mají (tvrzená skla, zrcadlová úprava apod.). Výrobci lyžařských brýlí proto přišli s tzv. klipem, speciální vložkou, kterou lze uchytit přímo do lyžařských brýlí (např. brýle Adidas a Smith Phenom Turbo). Obroučky je nutné nechat u optika osadit dioptrickými skly bez povrchové úpravy. Po ošetření protizamlžovacím prostředkem se pak nasadí přímo do lyžařských brýlí. Brýle se pak nezamlžují, jejich nošení spolu s lyžařskými

brýlemi je výrazně pohodlnější a do brýlí nikdy netáhne. Tyto modely představují optimální a skutečně účinné řešení pro lyžaře, kteří nosí dioptrické brýle.

Kromě dvou modelů testovaných brýlí lze v některých optikách zakoupit i samostatné univerzální klipy, které pasují i do jiných modelů lyžařských brýlí. Je ovšem třeba vždy vyzkoušet kombinaci konkrétních obrouček a brýlí, neboť ne všechny brýle jsou na jejich uchycení vhodné. Cena univerzálního klipu i se skly bez povrchové úpravy se pohybuje okolo tisíce korun.

LYŽAŘSKÉ BRÝLE

výmenné zorníky

pro lyžaře s dioptrickými brýlemi

	Uvex Take Off	Intersport / TecnoPro Chamaleon	Marker Kameleon	Adidas a162 50 6050 ID2 + Clip-in	Smith Phenom Turbo + ODS RX	Smith Knowledge OTG Adapter	Alpina Magnum
Průměrná cena (Kč)	3140	1300	3300	3890	3990	2040	2400
CELKOVÉ HODNOCENÍ	VELMI DOBŘE (1,4)	DOBŘE (2,0)	USPOKOJIVĚ (3,3)	DOBŘE (1,8)	DOBŘE (1,8)	nehodnoceno³⁾	nehodnoceno³⁾
BEZPEČNOST A ODOLNOST	velmi dobře (1,3)	dobře (1,8)	dobře (1,7)	dobře (1,8)	velmi dobře (1,5)	velmi dobře (1,4)	velmi dobře (1,2)
UV ochrana	●	●	○	●	●	●	●
Odolnost proti: nárazu / poškrábání / rozsednutí	● / ○ / ●	● / ○ / ●	● / ● / ●	● / ○ / ●	● / ○ / ●	● / ○ / ●	● / ○ / ●
Pružnost pásku	●	●	●	●	●	●	●
OBSLUHA	velmi dobře (1,3)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (2,6)	dobře (2,3)	dobře (2,3)	dobře (2,2)	dobře (2,1)
Nastavení pásku	●	●	●	○	○	○	○
Výměna zorníků ²⁾	●	○	○	□	□	□	□
Návod k použití	○	○	○	○	○	○	○
NOŠENÍ A VIDĚNÍ	velmi dobře (1,5)	dobře (1,8)	dobře (1,7)	dobře (1,6)	dobře (1,7)	dobře (1,8)	dobře (1,8)
Komfort při nošení / omezení výhledu	● / ○	○ / ○	○ / ○	● / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○
Nošení s přilbou	●	●	○	●	○	●	○
Vidění	○	○	○	○	○	○	○
CIZORODÉ LÁTKY	velmi dobře (1,0)	dobře (2,4)	dostatečně (4,3)	velmi dobře (1,0)	dobře (2,2)	dobře (1,6)	velmi dobře (1,0)
PVC: obal / obroučky brýlí	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	⊗ / ●	⊗ / ●	● / ●
Cizorodé látky v pěnovém polstrování	●	○	⊖	●	○	●	●
VYBAVENÍ							
Hmotnost brýlí (g)	114 / 127 ⁴⁾	151	146	126	155	149	116
Barva zorníků	oranžová / / šedá	oranžovohnědá / / jantarová ¹⁾	oranžová / / šedohnědá	oranžová ¹⁾	světle žlutá	světle žlutá	růžová
Kategorie slunečního filtru	1/3	2	3	1	1	1	2
Obal na brýle	■	■	■	■	■	■	■
Typ pásku	průběžný	průběžný	průběžný	průběžný	se sponou	se sponou	průběžný
Obvod pásku (cm)	44,5–72	53,5–70	53,5–70	42,5–70	42,5–57,5	43,5–59,5	45–72

Brýle s výměnnými zorníky

Kromě brýlí deklarovaných pro lyžaře s dioptrickými brýlemi jsme do testu zařadili i lyžařské brýle s výměnnými zorníky, které se uchytí pomocí magnetu nebo plastových úchytů. U brýlí s novým systémem výměny zorníků nedochází k manipulaci s vnitřním zorníkem, ten zůstává v rámečku a pouze se přikryje tmavým nebo světlým zorníkem.

Výměna zorníků je obzvláště dobře vyřešená u modelu **Uvex Take Off**. Samotné brýle jsou vybaveny žlutými skly, na něž se pomocí magnetů „přilepí“ protisluneční tmavý zorník. Vše lze zvládnout snadno a rychle, aniž by si lyžař sundal brýle.

Druhý systém nabízí konstrukčně velmi podobné modely **TecnoPro Chamäleon** a **Marker Kamaleon**. Světlý nebo tmavý zorník je k brýlím přichycen pomocí plastových úchytů, které je třeba uvolnit a po výměně zorníku zacvaknout, což vyžaduje trochu cviku. Je třeba s sebou navíc nosit dva zorníky, protože samotné brýle mají pouze transparentní sklo. Lyžařské brýle musí být z bezpečnostních důvodů vždy dvouvrstvé, v tomto případě tvoří zorník onu druhou vrstvu.

Brýle **Marker**, i když jsou konstrukčně podobné modelu TecnoPro, nezískaly dobré hodnocení; jejich pěnové polstrování mírně zapáchá, neboť obsahuje sloučeniny fenolu, které v něm nemají co dělat.

Cébé Eco OTG Men	Anon. Hawkeye	Carrera Skermo OTG	Alpina Opticvision	Uvex Orbit Optic	Carrera Kimerik OTG
910	2570	1990	1750	1600	2620
nehodnoceno ³⁾	nehodnoceno ³⁾	nehodnoceno ³⁾	nehodnoceno ³⁾	nehodnoceno ³⁾	nehodnoceno ³⁾
velmi dobře (1,3)	dobře (1,8)	dobře (1,6)	velmi dobře (1,5)	dobře (1,8)	dostatečně (4,0)
●	●	○	●	●	⊗
● / ○ / ●	● / ○ / ●	● / ● / ●	● / ○ / ●	● / ○ / ●	● / ○ / ●
●	●	●	●	●	●
dobře (1,7)	dobře (1,9)	dobře (2,1)	dobře (2,2)	dobře (1,9)	dobře (2,3)
●	●	●	●	●	●
□	□	□	□	□	□
●	●	○	●	●	○
dobře (1,9)	dobře (1,7)	dobře (1,8)	dobře (2,0)	dobře (2,0)	dobře (2,2)
● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ○
●	●	●	●	●	●
○	○	○	○	○	○
dobře (2,1)	dobře (2,1)	dobře (1,6)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	dobře (1,7)
● / ●	● / ●	⊗ / ●	● / ●	● / ●	● / ●
●	●	●	●	●	●
117	110	131	113	135	144
žlutá	oranžová	světle červená	oranžová	oranžová	světle červená
1	1	2	1	1	2
■	■	■	■	■	■
průběžný	průběžný	se sponou	průběžný	se sponou	se sponou
44,5–69	44–71	50–66	44,5–68	54–83	44,5–69,5

¹⁾ zrcadlové provedení

²⁾ testováno pouze u brýlí s výměnným systémem

³⁾ Vzhledem k neodstranitelnému zamlžování dioptrických

brýlí s povrchovou úpravou, které nesouvisí přímo s lyžařskými brýlemi, ale znemožňuje jejich použití, nelze udělit celkové hodnocení. Pořadí podle kvality.

⁴⁾ bez / s tmavým zorníkem

Bez výjimky dobrý obraz

Celková úroveň testovaných monitorů je vyrovnaná a obraz všech modelů na dobré úrovni. Monitory se mezi sebou liší převážně výbavou a ohromné rozdíly jsou hlavně v cenách. Dobrý pořídíte za sumu nepřekračující čtyři tisíce, některé lépe vybavené jsou až několikanásobně dražší. Pro běžné použití mohou být však rozšířené možnosti připojení nadbytečným luxusem. Někoho možná zaujmou také modely s podporou 3D obrazu.

Starým robustním monitorům s vakuovými obrazovkami odzvonilo a postupně byly nahrazeny modely na bázi tekutých krystalů. Výhody těchto LCD monitorů jsou zřejmé: mají nižší spotřebu elektrické energie, větší úhlopříčku a jsou o poznání skladnější. Starší vakuové obrazovky zabíraly nezanedbatelnou část pracovní plochy stolu, LCD monitory jsou výrazně tenčí a také lehčí. Vývoj počítačových obrazovek do určité míry kopíruje trendy v oblasti televizorů, které v posledních letech prošly podobnými změnami. A tak se i u monitorů stává standardem širokoúhlý formát.

Širokoúhlé monitory oceníte při každodenní práci – na širší plochu se vedle sebe vměstná více otevřených oken s programy a budete mít větší přehled o právě prováděných činnostech. Jak bylo naznačeno, širokoúhlá obrazovka se také daleko více hodí ke sledování filmů. Širokoúhlý formát je filmové produkci vlastní a není to tak dávno, co se obdobné velikosti obrazu přizpůsobila i televizní tvorba. Pustíte-li si film na monitoru s tradičním poměrem stran 4:3, zůstane téměř polovina plochy obrazovky nevyužitá. Náruživí hráči počítačových her jistě potvrdí, že novější hry tento formát dokážou taktéž bez problémů využít.

Vyrovnaná kvalita

Od monitorů očekáváme v první řadě slušný obraz a je potěšující, že své poslání splní každý se ctí. Ze zkoušky obrazu vyšly všechny modely se známkou »dobře« a rozdíly nalezneme pouze v dílčích vlast-

■ DOBRÁ RADA

Nejlepší celkové hodnocení v testu získal monitor **Dell AW2310** (dobře, 13 640 Kč). Kvalitou obrazu patří mezi nejlepší a vyniká také velmi dobrou obsluhou a výbavou. Sekundují mu modely **Acer GD245HQ** (dobře, 7950 Kč) a **LG W2363D** (dobře, 8640 Kč). Dobré jsou ale i ostatní monitory. Jako cenově nejvýhodnější vychází **LG E2240T** (dobře, 3680 Kč); sice trápí na výbavě, ale pro běžný provoz stačí. Chcete-li monitor s vestavěnými reproduktory, který by nejen dobře plnil svou hlavní funkci, ale zároveň obstojně hrál, raději si nechte zajít chuť. Kvalita zvuku testovaných výrobků je nedostatečná, s jedinou výjimkou v podobě modelu **Asus VE246H** (dobře, 5000 Kč), kterému byla za zvukovou reprodukci udělena známka »dostatečně«. Ani to ale není žádné vítězství.

nostech. Věrnost barev je bez výjimky nadprůměrná, z řady pak vyčnívají čtyři modely s »velmi dobrou« barevnou reprodukcí. Problém nepředstavují ani odlesky světelných paprsků na ploše displeje. Jedinou černou ovci je v tomto směru model **Asus VG236H**, jehož povrch je značně odrazivý a v příslušné kategorii si vysloužil známku »nedostatečně«.

Skoro všechny monitory mají rozlišovací schopnost 1920 x 1080 pixelů (tedy stejnou jako Full HD televizory). Pokud vám takto vysoké rozlišení nevyhovuje a rádi byste jej snížili, věnujte v tabulce pozornost řádku »kvalita obrazu v jiném než základním rozlišení«. LCD monitory mají totiž počet obrazových bodů pevně daný a při snížení rozlišení musí obraz

přepočítat, což vede k jeho určitému rozmazání. Lépe vybavené modely jsou osazeny různým počtem dalších vstupů či výstupů (např. HDMI, USB, audio-konektory atd.) a některé už nemají klasickou VGA přípojku.

Milovníky zážitků možná zaujmou monitory s potenciální možností 3D obrazu – jsou to ty s obnovovací frekvencí 120Hz. S trojrozměrným zobrazením jsou kompatibilní vybrané počítačové hry a na blu-ray discích se začínají objevovat první trojrozměrné filmy. Svezení na vlně plastického obrazu vám však ztenčí peněženku. Bez příslušné grafické karty (a případně blu-ray mechaniky nebo stolního přehrávače), kterou je třeba koupit zvlášť, to totiž nepůjde. (Jaká potenciální úskali současná technologie 3D obrazu skýtá, jsme psali v loňském říjnovém vydání časopisu v rámci testu 3D televizorů.)

Monitory proti televizorům

Jak si monitory stojí ve srovnání s televizory? Lze je také připojit k dalším zdrojům signálu, například ke stolnímu pře-

hráči filmů. Provedli jsme proto zkoušku přehrávání videa za obdobných podmínek, jakým vystavujeme televize. Do všech monitorů jsme posílali signál ve vysokém rozlišení přímo z blu-ray přehrávače; signál tedy na rozdíl od obvyklého použití neprocházel skrz útroby počítače, který může přehrávaný záznam upravovat. Tím jsme získali představu o tom, jaké výkony monitory podají bez „předžvýkání“ videa (jehož kvalita závisí na počítači, nikoliv na zobrazovacím zařízení). Zkouška není započítána do celkového hodnocení obrazu, ale najdete ji v kategorii video funkce. Napoví, jaké jsou skutečné obrazové vlastnosti monitorů ve srovnání s televizory.

Ukázalo se, že monitory se syrovou kvalitou zobrazení dnešním televizím zcela nevyrovnají. Čím to? V první řadě nedosahuje přirozenost barev a kontrast monitorů úrovně televizorů. Podání černé barvy je horší, monitory ve skutečnosti úplně černou nezobrazí. Dochází tak například k jisté ztrátě detailů v tmavých scénách, protože temnější odstíny se slé-

vají. Žádný z monitorů také není vybaven technologií pro zlepšení plynulosti pohybu, ale její úlohu může při přehrávání z počítače zastat grafická karta; záleží

však na jejím typu a kvalitě.

Modelu Fujitsu SL22W-1 byla snížena známka, protože nedokáže zobrazit HD signál ve správném poměru stran, jinak však dosahoval srovnatelných výsledků s ostatními modely. Při přehrávání filmů z počítače ovšem tento problém nehrozí.

Zvuk jako z mobilního telefonu

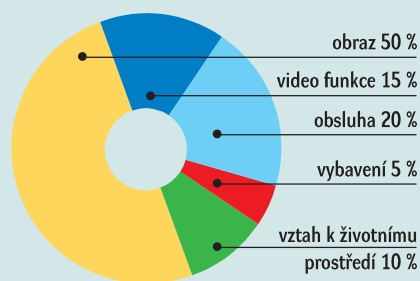
Některé monitory jsou vybaveny také vestavěnými reproduktory. Obvykle se však jedná pouze o malé bedýnky s nízkým výkonem. Kvalita těchto reproduktorů podle očekávání nedosahuje závratných výšin. Je tomu vyloženě naopak: až na jednu výjimku v podobě modelu Asus VE246H byly ohodnoceny známkou »nedostatečně«. Vzhledem k jejich velmi malým rozměrům to však může jen těžko překvapit. Zejména podání basů je slabé, ale ani vysoké tóny neznějí tak, jak mají. Zvuk je nevyvážený a zkreslený, stereo efekt téměř nepostřehnutelný. Monitor Acer S243HL má reproduktor jen jeden a společ-

Jak testujeme

podrobný postup testu monitorů naleznete na www.dtest.cz/monitory

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality monitorů

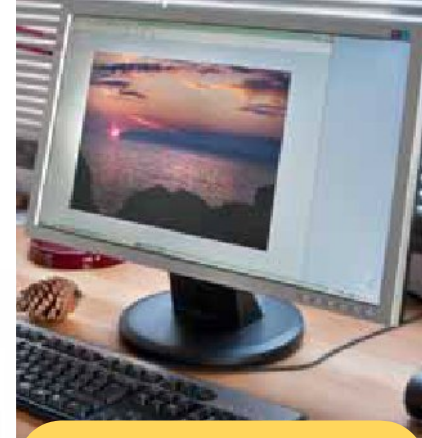

ně s Fujitsu SL22W-1 vyluzují zvuky, které připomínají spíše nahlas puštěný mobilní telefon. Reproduktry modelu Hewlett Packard S2331a nemají skoro žádné basy ani výšky, celkově hrají příliš potichu a jsou téměř nepoužitelné. Nejlepší mezi hluchými je model Asus VE246, jeho reproduktory dosáhly alespoň na známku »dostatečně«. Ani v tomto případě ale nečekejte hlasitou reprodukci; basové i vysoké frekvence jsou slyšet lépe než u zbylých monitorů, ale pořád jsou slabé.

Monitory

	Dell AW2310	Acer GD245HQ	LG W2363D	Asus VG236H	Asus MS228H	Samsung BX2235	Dell U2211H
Průměrná cena (Kč)	13 640	7950	8640	12 120	4490	4580	7200
CELKOVÉ HODNOCENÍ	DOBŘE (1,9)	DOBŘE (2,1)	DOBŘE (2,2)	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,3)
OBRAZ	dobře (1,8)	dobře (1,8)	dobře (1,9)	dobře (2,1)	dobře (2,2)	dobře (2,3)	dobře (2,4)
VGA režim / digitální vstup	□ / ○	○ / ○	□ / ○	□ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○
Věrnost a uniformita barev	○	○	○	○	○	○	○
Doba odezvy	○	○	○	○	○	○	○
Pozorovací úhly / odrazy na displeji	○ / ●	○ / ○	○ / ●	○ / ⊗	○ / ●	○ / ○	○ / ●
Kvalita obrazu v jiném než základním rozlišení	○	○	○	○	○	○	○
VIDEO FUNKCE	uspokojivě (3,4)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (3,5)	uspokojivě (3,2)	uspokojivě (3,4)	uspokojivě (2,8)	uspokojivě (3,3)
Digitální vstup (HDMI / DVI)	○	○	○	○	○	○	○
Vestavěné reproduktory	□	□	□	□	□	□	□
OBSLUHA	velmi dobře (1,5)	dobře (2,2)	dobře (1,9)	dobře (1,6)	dobře (2,0)	dobře (1,8)	velmi dobře (1,5)
Návod k použití	○	○	○	○	⊗	○	○
Doba zapnutí	⊗	⊗	⊖	○	⊗	○	⊖
Zapojení a mechanické nastavení	●	○	○	○	○	○	●
Nastavení obrazu	●	●	○	●	○	●	●
Vypínač a tlačítka	●	○	●	●	●	●	●
VYBAVENÍ	velmi dobře (0,5)	dobře (2,2)	velmi dobře (1,2)	dobře (2,4)	dostatečně (3,9)	nedostatečně (4,8)	dobře (2,4)
VZTAH K ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ	dobře (2,0)	dobře (2,1)	uspokojivě (2,7)	uspokojivě (2,7)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,4)
Spotřeba elektrické energie (W)	○ 37,8	○ 38,6	⊖ 48,8	⊖ 49,9	● 26,3	● 21,6	● 25,2
Elektromagnetické odstínění	●	●	○	●	●	●	●
Zpracování a konstrukce	●	●	●	●	●	●	●
TECHNICKÉ ÚDAJE							
Deklarovaná úhlopříčka (palce)	23	24	23	24	22	21,5	21,5
Základní rozlišení (pixels)	1920×1080	1920×1080	1920×1080	1920×1080	1920×1080	1920×1080	1920×1080
Poměr stran	15,94 : 9	15,94 : 9	15,96 : 9	16,1 : 9	15,95 : 9	16,04 : 9	16,01 : 9
Rozměry monitoru: šířka x výška x hloubka (mm) ¹⁾	549×393×230	573×416×195	554×365×204	550×433×250	519×368×175	535×341×194	513×304×182
Rozměry displeje: šířka x výška (mm)	512×289	521×294	509×343	510×285	477×269	476×267	475×467
Obnovovací frekvence (Hz)	120 ²⁾	120 ²⁾	120 ²⁾	120 ²⁾	60	60	60
HDMI konektory (počet)	1	1	2	1	1	□	□

Monitory s digitálním tunerem

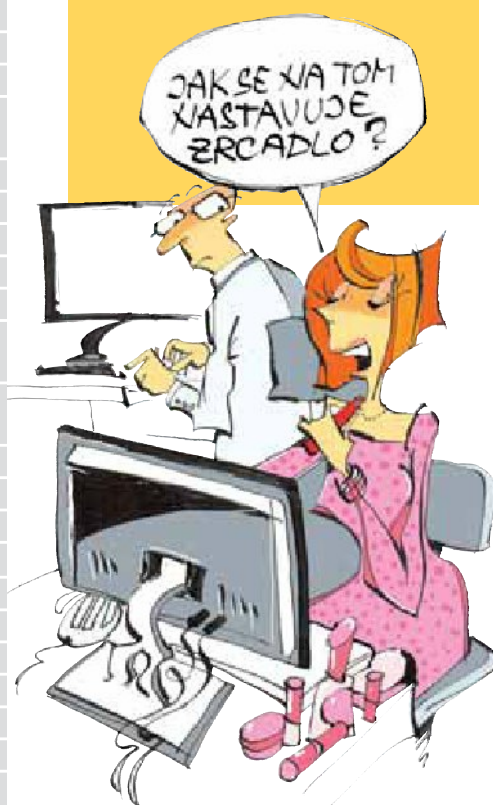
Počítačový monitor mnohým nahradil i televizor a filmy na počítači si dnes pouští každý druhý. Co když ale chcete na monitoru sledovat i televizní vysílání? Jednou z možností jsou monitory s vestavěným digitálním tunerem. Jejich ceny se pohybují hluboko pod cenami LCD nebo plazmových televizorů. Ve srovnání s televizory je však kvalita obrazu při příjmu televizního signálu pouze uspokojivá a někdy ani to ne. Přemýšlíte-li o úspoře peněz i místa v domácnosti, možná vás taková nabídka zaujme.

Zajímá-li vás, jak si monitory s tunerem v testu vedly, naleznete jejich hodnocení na našich webových stránkách www.dtest.cz/monitory

LG E2240T	Asus VE246H	Hewlett Packard S2331a	Fujitsu SL22W-1	Acer S243HL	Samsung B2430H	Hewlett Packard x22LED
3680	5000	3860	3980	6140	5110	4220
DOBŘE (2,4)	DOBŘE (2,4)	DOBŘE (2,5)	DOBŘE (2,5)	DOBŘE (2,5)	DOBŘE (2,5)	USPOKOJIVĚ (2,6)
dobře (2,2)	dobře (2,2)	dobře (2,1)	dobře (2,1)	dobře (2,4)	dobře (2,5)	dobře (2,3)
○/●	●/●	○/●	○/●	○/●	○/○	○/●
●	○	●	○	○	○	●
○	○	○	○	○	○	○
○/●	○/●	○/●	○/●	○/●	○/●	○/●
○	○	○	○	○	○	○
uspokojivě (3,4)	dostatečně (3,8)	dostatečně (4,4)	nedostatečně (5,0)	nedostatečně (4,7)	uspokojivě (3,2)	dostatečně (4,2)
○	○	○	⊗	⊖	○	⊖
□	⊖	⊗	⊗	⊗	□	□
dobře (2,0)	dobře (2,3)	dobře (1,9)	dobře (1,9)	dobře (1,6)	dobře (2,3)	dobře (2,3)
○	⊗	○	⊖	○	○	○
○	⊗	○	⊗	⊖	⊗	○
○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○
nedostatečně (5,5)	dobře (2,4)	uspokojivě (3,4)	dostatečně (4,4)	uspokojivě (3,3)	velmi dobře (0,5)	nedostatečně (5,0)
velmi dobře (0,9)	velmi dobře (1,5)	dobře (2,3)	velmi dobře (1,2)	velmi dobře (0,9)	uspokojivě (2,8)	velmi dobře (0,8)
● 25,4	● 27,2	○ 41,9	○ 30,2	● 25,4	⊖ 50,9	● 18,6
●	●	○	●	●	○	●
●	●	●	●	●	●	○
22	24	23	22	24	24	22
1920×1080	1920×1080	1920×1080	1680×1050	1920×1080	1920×1080	1920×1080
16,01 : 9	15,9 : 9	15,99 : 9	15,97 : 10	15,96 : 9	16,03 : 9	16,02 : 9
530×410×203	566×407×201	548×405×200	513×409×190	569×425×192	578×370×198	526×376×166
477×268	532×301	510×287	476×298	532×300	531×298	479×269
60	60	60	60	60	60	60
□	1	□	□	2	1	□

¹⁾ rozměry vč. podstavce

²⁾ V kombinaci s příslušnou grafickou kartou a brýlemi zobrazuje 3D obraz.

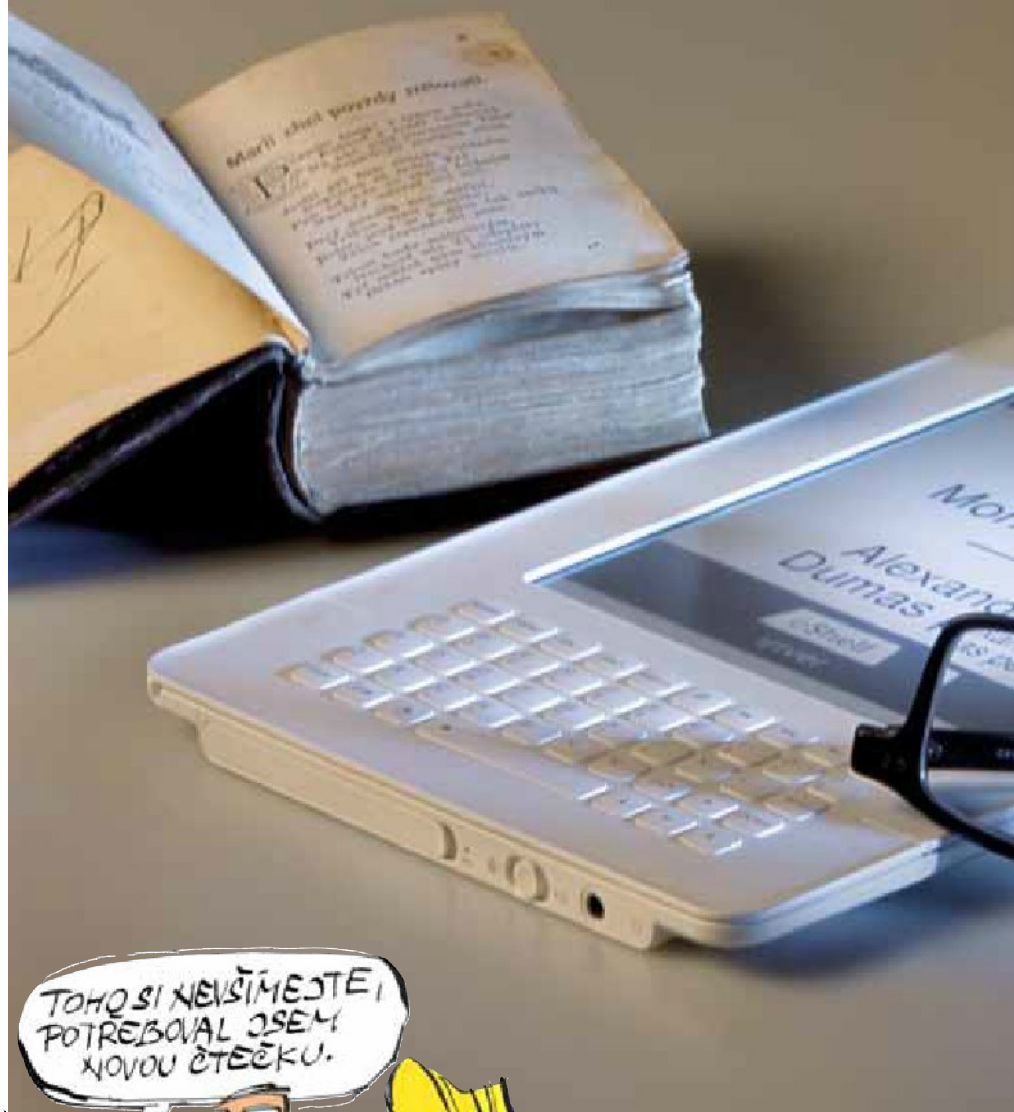
Knihovna na dlani

Možná jste i vy zaslechli diskuse o blížícím se konci papírových knih a časopisů. Na spadnutí to ještě zřejmě není, nicméně doba elektronickým knihám přije. Český čtenář ovšem zůstává pro tuto chvíli stát kdesi na půli cesty, neboť zdejší knižní trh zatím na rozmach elektronických knih adekvátně nezareagoval. Přesto jsou i u nás vidět první nesmělé kroky tímto směrem. Chcete-li si tedy pořídit čtečku elektronických knih už dnes, napovíme, kterou si vybrat.

Knihu můžete otevřít téměř kdekoli a skvěle se s ní relaxuje třeba v pohodlném křesle, na lavičce v parku či nám pomáhá zkrátit cestu do zaměstnání. Takový samozřejmý luxus její elektronická verze dlouho neumožňovala. Jistě uznáte, že louskat dlouhé romány na monitoru počítače není to pravé. Můžete sice sáhnout po notebooku nebo si elektronické knihy nahrát do mobilního telefonu, ale i tak to má ke komfortu klasické knihy poměrně daleko.

Vedle rozměrů a krátké výdrže baterií je problémem zmíněných zařízení displej, který byl navržen k jiným účelům, než je nerušené čtení. Barevný svítící obraz LCD displejů těchto zařízení má jistě své přednosti, jenže za slunného dne jejich čitelnost není optimální a čtení ztěžují také odlesky na povrchu obrazovky. Elektronické čtečky se právě na tyto neduhy snaží zareagovat.

V jádru se jedná o malé počítače, které jsou vybaveny displejem na bázi tzv. elektronického inkoustu (zkráceně e-ink). Velikost a hmotnost čteček elektronických knih snese srovnání s tištěnými paperbackovými svazky, jsou však tenčí, asi jako časopis. Kromě povinných tlačítek pro navigaci v textu jsou někdy vybaveny dotykovým displejem či klávesnicí – ovšem bez českých znaků. Do paměti se jim vměstná řádově několik tisíc digitálních knih, v závislosti na velikosti

vnitřní paměti nebo vložené karty.

Inkoust, který neumaže

Vedle rozměrů a snadného držení v jedné ruce je hlavní devizou čteček zmíněný speciální displej, který na první pohled připomíná potištěný papír. Stejně jako v případě papíru je jeho čitelnost plně závislá na okolním osvětlení. K čtení v přítmí sice budete potřebovat lampičku, ale za jasného denního osvětlení dosahuje elektronický inkoust lepšího kontrastu a celkové čitelnosti než podsvícené LCD displeje. A zvláště při dlouhodobě-

■ DOBRÁ RADA

Nejllepší celkovou známku si odnáší **Iriver Story** (dobře, 5490 Kč) s dobrou obsluhou i podporou různých formátů elektronických knih. Obraz má kvalitní, dobře čitelný i za slunečného dne. Budete-li ale „obracet“ stránky na přímém slunci, může dojít k mizení obrazu. Výrazný problém to není, stačí displej zastínit a načíst stránku znovu. Špatně si nevedl ani nejlevnější model v testu **Sony Reader Pocket Edition PRS-300** (dobře, 4470 Kč). Jen nepatrně dražší **Bookeen Cybook Opus** (dobře, 4510 Kč) má však kvalitnější displej a lépe se obsluhuje. Největší úhlopříčkou mezi čtečkami na bázi elektronického inkoustu disponuje **Amazon Kindle DX** (uspokojivě, 13 450 Kč). Je proto vhodný ke čtení souborů PDF ve větším formátu; dobře si poradí také s ilustracemi a obrázky. Jeho hodnocení snižuje nemožnost otevírat soubory v nejrozšířenějším formátu ePub, chráněné technologií DRM; to je většina knih koupených v jiných obchodech. V menší míře také trpí mizením obrazu při listování na slunci.

textu, kterému jsme díky počítačům při-

vykli. Čtečky elektronických knih zobrazují text po jednotlivých stránkách. Čas potřebný k načtení další strany se obvykle pohybuje kolem necelých dvou vteřin.

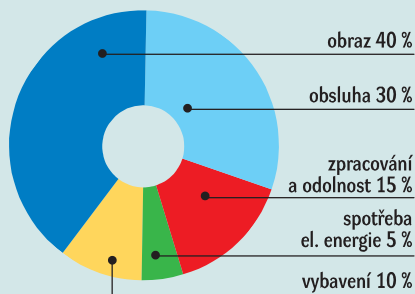
Omezení barev a rychlosti odezvy displeje se může jevit jako velký nedostatek, nezapomínejme však, že čtečky mají být pohodlné hlavně z hlediska čtení. Vrací pozornost zpět k textu, vedou k jinému rozpoložení mysli, než k jakému svádí interaktivní, multimediální a prchavý svět webu. Vedle lepší čitelnosti má elektronický inkoust další významné plus – díky energetické úspornosti nabízí nesrovnatelně delší výdrž baterií. Protože displej odebírá energii jen při vykreslování nového listu, uvádějí výrobci výdrž v počtu „otočených“ stránek. Jedná se o rozmezí několika tisíců zobrazených stran. V rámci

Jak testujeme

podrobný postup testu čteček naleznete na www.dtest.cz/ctecky

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality čteček

ších čtenářských seancích tolik nenamáhá oči a umožňuje plně se soustředit na samotný text.

Ovšem technologie elektronického inkoustu má také určitá omezení. V první řadě není barevná, ale dokáže zobrazit jen stupně šedi. Maximální počet možných odstínů přitom není závratný, neumožňuje například věrnou reprodukci fotografií a složitějších ilustrací. Většina čteček sice obrázky s určitými omezeními zobrazí, ale k prohlížení fotoalb nebo třeba komiksů zkrátka nejsou stavěné. Barevně ilustrovaných knih a jiných obrazových publikací si tímto způsobem neužijete. Displeje využívající elektronického inkoustu mají také pomalou odezvu a nedokážou zobrazit plynulý pohyb, animace nebo videa. Zapomeňte na souvislý posun

Pokračování na str. 22

Iriver Story

cena: 5490 Kč

DOBŘE (1,8)

Disponuje klávesnicí QWERTY, reproduktorem a mikrofonom, přehrává hudbu. Při otáčení stránek na slunci dochází k mizení textu. Manuální přepínání zobrazení na šířku či výšku. Vyhledávání klíčových slov. Lze vkládat záložky, nelze označovat text ani vpisovat poznámky. Výdrž baterie téměř 12 dnů.

Energy Sistem**Energy Book 1060**

cena: 6350 Kč

DOBŘE (2,0)

Přehrává hudbu a je vybavena reproduktorem. Automatické přepínání zobrazení na šířku či výšku. Lze vkládat záložky, nelze označovat text ani vpisovat poznámky. Výdrž baterie delší než 14 dnů.

Bookeen**Cybook Opus**

cena: 4510 Kč

DOBŘE (2,0)

Neumožňuje vytvářet záložky, označovat text ani vkládat poznámky. Automatické i manuální přepínání zobrazení textu na šířku či výšku. Výdrž baterie téměř 14 dnů.

ČTEČKY ELEKTRONICKÝCH KNIH

	Iriver Story	Energy Sistem Energy Book 1060	Bookeen Cybook Opus	Pocketbook 360°	Sony Reader Pocket Edition PRS-300	Irex Reader Digital Reader 800S	BeBook Mini
Průměrná cena (Kč)	5490	6350	4510	5950	4470	11 610	5120
CELKOVÉ HODNOCENÍ	DOBŘE (1,8)	DOBŘE (2,0)	DOBŘE (2,0)	DOBŘE (2,0)	DOBŘE (2,0)	DOBŘE (2,0)	DOBŘE (2,3)
OBRAZ¹⁾	dobře (2,1)	dobře (2,0)	dobře (2,2)	dobře (2,3)	dobře (2,4)	dobře (2,5)	uspokojivě (2,8)
Čitelnost / kontrast	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○
OBSLUHA	dobře (2,0)	dobře (2,1)	dobře (2,0)	dobře (1,9)	dobře (2,3)	dobře (1,8)	velmi dobře (1,5)
Návod k použití / značení kláves a displeje	○ / ○	○ / ●	○ / ○	○ / ○	○ / ●	○ / ●	○ / ●
Uvedení do provozu	●	○	○	○	○	●	○
Nahrávání a mazání knih	●	●	●	●	○	●	●
Použitelnost na přímém slunci	⊗	●	●	●	●	●	●
Rychlost otevírání knih / otáčení stran	⊖ / ⊖	⊗ / ○	● / ⊖	⊖ / ⊖	○ / ⊖	○ / ⊖	○ / ○
Držení přístroje	●	●	●	●	○	●	●
Navigace v textu	○	○	●	○	○	○	●
Třídění knih	●	○	○	●	○	●	○
Označování a poznámky	⊖	⊖	⊗	⊖	○	⊖	○
ZPRACOVÁNÍ A ODOLNOST	velmi dobře (1,1)	velmi dobře (1,4)	dobře (2,0)	dobře (2,1)	velmi dobře (0,8)	dobře (1,6)	dobře (2,0)
SPOTŘEBA ELEKTRICKÉ ENERGIE	velmi dobře (1,1)	velmi dobře (0,8)	velmi dobře (0,8)	velmi dobře (0,9)	velmi dobře (0,8)	velmi dobře (0,9)	velmi dobře (0,8)
VYBAVENÍ²⁾	dobře (1,6)	uspokojivě (2,6)	dobře (1,6)	dobře (1,7)	dobře (2,4)	dobře (2,1)	velmi dobře (1,1)
TECHNICKÉ ÚDAJE							
Rozměry: šířka x výška x hloubka (mm)	127x204x10	116x160x13	109x152x13	123,5x148x15	108x158x11	149x193x12	105x151x10,5
Celková hmotnost (g)	288	153	152	189	220	338	164
Typ displeje	e-ink	e-ink	e-ink	e-ink	e-ink	e-ink	e-ink
Úhlopříčka displeje (mm)	153	153	126	127	127	202	127
Rozlišení displeje (pixels)	800 x 600	800 x 600	800 x 600	800 x 600	800 x 600	1024 x 768	800 x 600
Počet zobrazených odstínů šedi	16	4	22	16	32	16	32
Dotykový displej	□	□	□	□	□	■	□
Klávesnice	QWERTY	□	□	□	□	virtuální	□
Kapacita vnitřní paměti (MB)	2000	2000	1000	512	512	□	512
Podporované paměťové karty	SD	SD	micro SD	micro SD	□	micro SD	SD
Připojení: USB / WLAN / Bluetooth	■ / □ / □	■ / □ / □	■ / □ / □	■ / □ / □	■ / □ / □	■ / □ / □	■ / ■ / □
Mobilní připojení k internetu	□	□	□	□	□	□	■
Podporované formáty textu	DOC, ePub, ePub DRM, PDF, TXT	DOC, ePub, FB2, PDF, TXT	ePub, ePub DRM, FB2, HTML, PDF, TXT	DOC, ePub, ePub DRM, FB2, HTML, Mobipocket, PDF, TXT, RTF	BBeb, DOC, ePub, ePub DRM, PDF, TXT, RTF	ePub, ePub DRM, PDF, TXT	DOC, ePub, ePub DRM, FB2, HTML, Mobipocket, PDF, TXT, RTF
Podporované formáty obrázků	BMP, GIF, JPG, PNG	BMP, JPG	GIF, JPG, PNG	BMP, JPG, PNG, TIF		BMP, GIF, JPG, PNG, TIF	BMP, GIF, JPG, PNG, TIF

Pocketbook 360°

cena: 5950 Kč

DOBŘE (2,0)

Lze vkládat záložky, ale není možné označovat text ani vkládat poznámky. Manuální přepínání zobrazení textu na šířku či výšku. Vyhledávání klíčových slov. Výdrž baterie 13 dnů.

Sony Reader Pocket Edition PRS-300

cena: 4470 Kč

DOBŘE (2,0)

Lze vkládat záložky, ale není možné označovat text ani psát poznámky. Manuální přepínání zobrazení textu na šířku či výšku. Výdrž baterie delší než 14 dnů.

Irex Digital Reader 800S

cena: 11 610 Kč

DOBŘE (2,0)

Větší čtečka s dotykovým displejem, součástí je stylus, má virtuální klávesnici. Lze vkládat záložky, ale není možné označovat text ani psát poznámky. Vyhledávání klíčových slov. Manuální přepínání zobrazení na šířku či výšku. Výdrž baterie 13 dnů.

Apple iPad	Amazon Kindle DX	Ectaco jetBook-Lite	Sony Reader Touch Edition PRS-600
16 100	13 450	4870	6780
USPOKOJIVĚ (2,6)	USPOKOJIVĚ (3,0)	USPOKOJIVĚ (3,3)	USPOKOJIVĚ (3,4)
uspokojivě (2,8)	dobře (2,3)	uspokojivě (3,1)	dostatečně (3,9)
○ / ●	● / ○	⊖ / ●	⊖ / ⊖
dobře (2,2)	dobře (1,9)	dobře (2,1)	velmi dobře (1,4)
⊗ / ●	● / ●	● / ●	● / ●
⊗	●	●	●
●	●	●	●
⊖	○	●	●
● / ●	○ / ⊖	⊖ / ○	● / ●
○	●	○	●
●	●	●	●
●	●	●	●
●	●	⊖	●
velmi dobře (0,7)	velmi dobře (0,8)	velmi dobře (1,4)	velmi dobře (1,5)
dostatečně (4,2)	velmi dobře (0,7)	dostatečně (4,5)	velmi dobře (0,8)
dostatečně (3,6)	dostatečně (4,0)	dostatečně (4,3)	velmi dobře (1,5)
190x243x13	182x265x11	110x155x23	122x175x11
712	548	253	280
LED LCD	e-ink	LCD	e-ink
247	244	132	153
1024 x 768	1200 x 824	640 x 480	800 x 600
plnobarevný	16	16	32
■	□	□	■
virtuální	QWERTY	alfanumerická	virtuální
16000	4000	100	512
□	□	SD	SD, MS Pro Duo
■ / ■ / ■	■ / ■ / □	■ / □ / □	■ / □ / □
■	■	□	□
DOC, ePUB, HTML, PDF	AZW, DOC, HTML, Mobipocket, PDF, TXT, RTF	ePUB, FB2, HTML, Mobipocket, PDF, TXT, RTF	Bbeb, DOC, ePUB, ePUB DRM, PDF, TXT, RTF
GIF, JPG, TIF	BMP, GIF, JPG, PNG	BMP, GIF, JPG, PNG	BMP, GIF, JPG, PNG

¹⁾ Hodnocení je limitováno známkou »uspokojivě«.

²⁾ Hodnocení je limitováno známkou »dostatečně«.

BeBook Mini

cena: 5120 Kč

DOBŘE (2,3)

Přehrává hudbu a je vybavena mikrofonom. Lze vkládat záložky, ale není možné označovat text ani psát poznámky. Manuální přepínání zobrazení na šířku či výšku. Výdrž baterií delší než 14 dnů.

Apple iPad 16 GB 3G

cena: 16 100 Kč

USPOKOJIVĚ (2,6)

Větší tablet s barevným dotykovým LCD displejem s virtuální klávesnicí. Přehrává hudbu, má reproduktor a mikrofón. Lze vkládat záložky, poznámky a označovat text. Vyhledávání klíčových slov. Automatické i manuální přepínání zobrazení na šířku či výšku. Přímý přístup do obchodu s knihami. Výdrž baterie necelých 10 hodin.

Amazon Kindle DX

cena: 13 450 Kč

USPOKOJIVĚ (3,0)

Větší čtečka s klávesnicí QWERTY a reproduktorem, přehrává hudbu. Při otáčení stránek na přímém slunci dochází k mizení textu. Lze vkládat záložky, poznámky a označovat text. Vyhledávání klíčových slov. Automatické i manuální přepínání zobrazení na šířku či výšku. Dodávána s americkou zásuvkou. Přímý přístup do obchodu s knihami přes čtečku. Výdrž baterie delší než 14 dnů.

Ectaco jetBook-Lite

cena: 4870 Kč

USPOKOJIVĚ (3,3)

Nestandardní čtečka, vybavená černobílým nepodsyceným LCD displejem a alfanumerickou klávesnicí. Lze vkládat záložky a označovat text. Manuální přepínání zobrazení na šířku či výšku. Napájena tužkovými bateriemi (AA). Výdrž s testovanými alkalickými články necelých 8 hodin.

Sony Reader Touch Edition PRS-600

cena: 6780 Kč

USPOKOJIVĚ (3,4)

Disponuje dotykovým displejem, součástí je stylus, virtuální klávesnice. Přehrává hudbu. Lze vkládat záložky, poznámky a označovat text. Vyhledávání klíčových slov. Manuální přepínání zobrazení na šířku či výšku. Výdrž delší než 14 dnů.

Do testu jsme zařadili i tablet iPad, který do kategorie čteček elektronických knih přímo nepatří. Jedná se o vícefunkční zařízení, které nicméně ke čtení knih také vybízí. Oproti standardním čtečkám je vybaven dotykovým LCD displejem s odlišnými obrazovými vlastnostmi a výkonnějším hardwarem. Jeho výdrž je v důsledku toho jen necelých 10 hodin, tedy opravdu výrazně méně než týdny výdrže čteček s elektronickým inkoustem.

iPad jsme testova-
li jako čtečku
knih, byly na
něj tedy kla-
deny stejné
nároky jako na
ostatní modely. Hlavní
ohled byl brán na čitelnost tex-
tu v různých světelných podmínkách. Přes-
tože z hlediska čtení knih byl jeho obraz
zhodnocen jen jako „uspokojivý“, pokud
toužíte po čtení barevných publikací, we-
bu nebo složitějších PDF, pak má pro vás
větší smysl než klasická čtečka. Jen se ne-
smíte příliš vzdalovat od zdroje elektrické
energie...

Všechny čtečky zapojíte k počítači pomo-

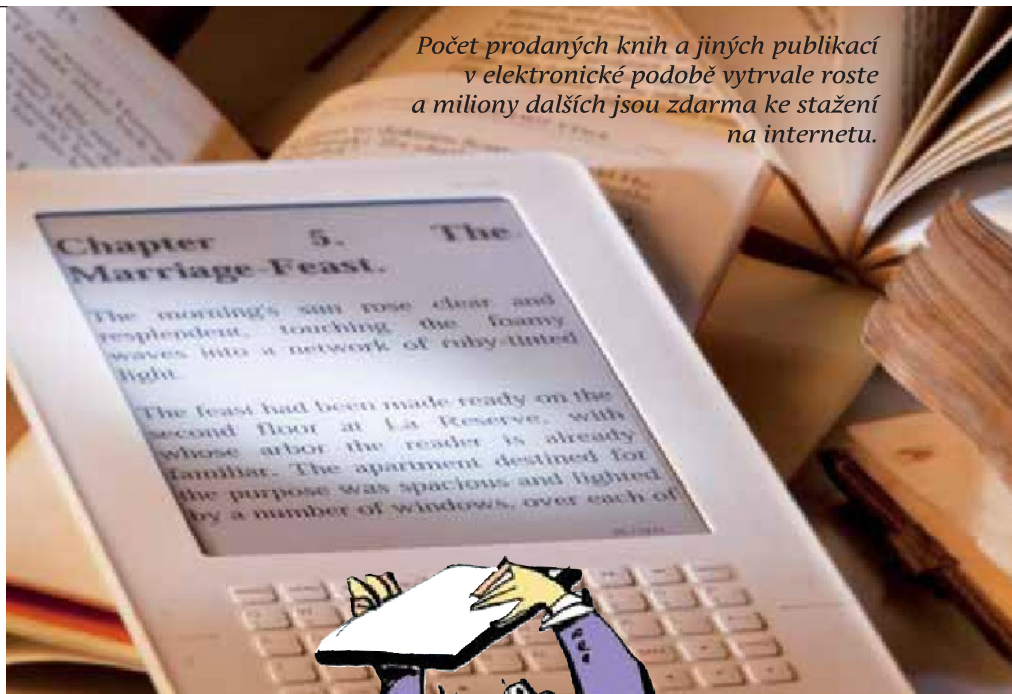
cí USB kabelu, některé jsou navíc vybaveny bezdrátovým připojením k lokální síti. Kindle DX nebo iPad pak navíc umožňují připojit se do vlastního internetového obchodu s knihami přímo přes samotné zařízení. Nákup a stažení digitálních knih je snadné, ovšem český čtenář tuto možnost spíše nevyužije.

Tím se dostáváme k pro leckohož zřejmě zásadnímu problému, který s použitím čteček v naší krajině vyvstává. Tím problémem je (ne)dostupnost elektronických textů v mateřském jazyce. Cizojazyčné knihy si lze snadno koupit na internetu ze zahraničí, ale nabídka těch českých je značně omezená. Prodej elektronických verzí knih je v plenkách, digitální „revolu“ zatím naráží na jazykovou bariéru. Český čtenář je tak odkázán na vol-

Elektronické knihy se obvykle vyskytují v několika standardních formátech a ne všechny čtečky si poradí s každým. Proto si před nákupem ověřte, které formáty textu zařízení podporuje a v jakém formátu knihy vlastníte nebo budete stahovat. Koupené knihy jsou také často chráněné proti kopírování pomocí technologií správy digitálních práv, známe pod anglickou zkratkou DRM. To v praxi často znamená, že knihy nelze sdílet, tisknout či je omezen počet zařízení, na kterých je lze číst. Některé čtečky ale mají s otevřením knih s kódováním DRM problém. Mnoho nejen starších knih je však k sehnání zdarma a u nich žádná omezení neplatí. Nejčastější formát digitálních knih je ePub, čtečka Kindle ale tento typ souborů nepodporuje (knihy v ePub bez ochrany DRM lze konvertovat pomocí speciální online služby) a místo toho používá vlastní formát AZW, ve kterém jsou k dispozici knihy v jeho mateřském internetovém obchodě Amazon. Tyto soubory pro změnu zase nelze otevřít v jiných čtečkách, s výjimkou tabletu iPadu, do kterého lze stáhnout aplikaci, která knihy ve formátu pro čtečku Kindle dokáže otevřít. V závislosti na modelu můžete číst i některé z dalších běžných textových souborů, například dokumenty Wordu, soubory čistého textu TXT a někdy i texty ve formátu HTML. Zmíněné formáty elektronických knih a textové dokumenty zobrazíte bez obtíží i na čtečkách s menší úhlopříčkou – tok textu se přizpůsobuje velikosti displeje. Soubory ve formátu PDF mohou být problematičtější, nejsou-li vygenerovány

22 dTest 1/2011

Počet prodaných knih a jiných publikací
v elektronické podobě vytrvale roste
a miliony dalších jsou zdarma ke stažení
na internetu.

speciálně pro menší rozměry displeje. Rozvržení textu bývá v PDF souborech napevno dané. PDF je často používaný formát například odborných článků a technických publikací, jejichž velikost je nezávislá na velikosti displeje. Pokud budete chtít, můžete zvětšit

otočením textu na šířku, pak ale budete číst po půlstránkách. Lze sice využít funkce přiblížení, ale uvidíte vždy jen výřez stránky. Pro snazší čtení takových dokumentů PDF se hodí spíše modely s větší úhlopříčkou, ovšem ani ty nedosahují standardní velikosti A4. Při převodu PDF do jiného formátu se s textem bude pracovat lépe, ale zpravidla přijdete o grafiku.

Upozornění

Ne všechny modely čteček byly na začátku testování vybaveny českou lokalizací. V průběhu testu začala část dovozců problém řešit a je možné, že se situace bude průběžně zlepšovat. Při nákupu proto tomuto věnujte zvýšenou pozornost.

ně dostupné knihy, kterých sice není vloženo nedostatek, ale o nabídce srovnatelné s regály knihkupectví si zatím může nechat zdát.

Přesto mohou stovky volně dostupných českých publikací leckomu prozatím stačit, zvláště když k nim připočteme miliony knih v jiných jazycích. Jak rychle tuzemští vydavatelé na situaci zareagují, se teprve ukáže.

Užitečná pomůcka nebo zbytečnost?

Vzhledem k malé nabídce českých elektronických knih (zvláště těch současných) zvažte, jestli pro vás má čtečka v tuto chvíli smysl. Prozatím ji naplno využije spíše čtenář ovládající cizí jazyky nebo ten, kdo si dokáže i v omezeném počtu českých knih vybrat.

Elektronická čtečka se může hodit i lidem, kteří by rádi četli delší a graficky méně náročné texty a nevyhovuje jim monitor počítače nebo nechtějí potisknout stohy papíru. Lze si také představit, že čtečky využijí studenti či akademici ke čtení odborných článků. Zvláště oni by však měli věnovat pozornost možnostem, jako je označování v textu a vkládání poznámek. Ani modely s klávesnicí nebo dotykovým displejem a perem (stylus) však nedosahují možností, které nabízí stará dobrá tužka a papír.

Některé čtečky přehrávají hudbu, ale tuto funkci lze chápat spíše jako doplňkovou. Těžko si představit, že by někdo používal čtečky elektronických knih jako plnohodnotné hudební přehrávače. Ale pokud chcete při čtení poslouchat hudbu, u vybraných modelů máte tu možnost.

FEJETON

Čtečky v poezii

Zajímavým fenoménem, který dokazuje rostoucí oblibu elektronických čteček knih, je jejich průnik do současné české poezie. Plně se to projevilo ve veřejné soutěži firmy Capsar s.r.o., která dodává na náš trh několik typů čteček, a hledala vhodný slogan pro jejich prodej. Do soutěže se svými díly přihlásilo 27 984 čtenářů, někteří dvakrát i třikrát.

Odborná porota, v níž kromě vedoucích představitelů společnosti zasedli i dva laureáti Státní ceny za poezii, v prvním kole vyřadila záměrně znevažující příspěvky zavilých knihomolů typu: *Elektronická čtečka hračka pro blbečka*, či podobný *Elektronická čtečka porazila Křečka*, *skutálel se z náspu do polí*. Ten podle jejího mínění navíc hrubě urážel práci nejmenovaného člena druhé komory českého parlamentu.

Zájem naopak vzbudila poměrně rozsáhlá epická báseň Topičova čtečka. Citujeme z úvodu: *Utichly továrny, utichly ulice, usnuly hvězdy okolo měsíce, a z města celého v pozdní ty hodiny, nezavřel oči svých dům jenom jediný...* Jak se ukázalo, ve zmiňovaném domě měl službu nějaký Antonín obsluhující plynovou kotelnu, který si dlouhou chvíli zpestřoval četbou elektronických knih. Protože generální ředitel firmy Capsar správně namítal, že z takových tlachů slogan neuděláš ani za zlatý prase, a jeden z laureátů navíc tvrdil, že mu to něco vzdáleně připomíná, byl i tento

zajímavý příspěvek nakonec vyřazen.

Jen o vlasek neprošel do finálového kola slogan: *Chceš utišit vlčí smečku, kup jí elektronickou čtečku!* Přes námitku generálního ředitele, že cílovou skupinou spotřebitelů není divoká zvěř, prostě nejel vlak, i když druhý laureát namítal, že většina spotřebitelů se tak chová. Chybělo málo, aby se prosadilo úderné zvolání: *Elektronická čtečka, ta vás určitě přečká!* Ovšem vedení firmy Capsar, zastupované generálním ředitelem, správně poukázalo na to, že dodávat na trh zcela bezporuchové a nezníčitelné čtečky nemůže být nikdy ambicí dravé, dynamicky se rozvíjející společnosti. Rozhodující hlasy nezískal ani slogan provázený velmi zdařilým grafickým návrhem, v němž roztomilý výrostek kope do holeně svého prarodiče a žadoní: *Dědečku, dědečku, dej mi prachy na čtečku!* Ze hry překvapivě vypadl ve finále i prostý a srozumitelný text: *Nečtěte, čteme za vás!*

Po třináctidenním úsilí porota téměř jednomyslně (jeden laureát se zdržel hlasování s námitkou, že se to nerýmuje) vybrala vítězný slogan: *Elektronická čtečka – dárek, který potěší!* Do soutěže ho zaslala 82letá Anna Bezpalcová z Rakovníka, která tak právem získala první cenu: knihu generálního ředitele firmy Capsar, s.r.o. *Jak jsem získal své první tři milióny*. Samozřejmě v tištěné podobě.

● Zdeněk Rosenbaum

Má (vaše) životní pojištění smysl?

O životním pojištění se hodně mluví a mnozí z nás je mají i sjednáno. Co to ale vůbec životní pojištění je? Která tajemství skrývá, jaké poplatky se v něm vyskytují a především – na co by si měl spotřebitel u tohoto zvláštního finančního „výrobku“ dávat pozor?

Pojmem životní pojištění se souhrnně označují smlouvy o pojištění, které nabízejí finanční krytí v případě úmrtí pojištěného. Kromě této základní součásti však často obsahují mnohá další připojištění a také hojně využívanou spořicí část.

Potřebujete životní pojištění?

Je vůbec potřeba se pojišťovat pro případ úmrtí? Pro koho životní pojištění je a pro koho není vhodné?

Životní pojištění je zde především proto, aby vyplnilo finanční „díru“, která může vzniknout úmrtím pojištěné osoby. Proto byste měli nejprve zvážit, zda máte nějaké finanční závazky (rodinné či ve formě různých úvěrů), pokud ano, bude pro vás životní pojištění dost možná vhodným produktem.

Doplňkovým kritériem pro sjednání životního pojištění je rizikovost povolání a životního stylu obecně. Rizikem úmrtí je do určité míry ohrožen každý z nás, ale v některých případech se toto riziko může výrazně zvyšovat a tím spíše je dobré o životním pojištění uvažovat.

Pokud závazky nemáte a neohrožují vás žádná rizika, nebo pokud by při škodní události byly vaše závazky a potřeby pokryty z vašich finančních rezerv nebo jiného majetku, pak pojištění nepotřebujete.

Na jakou částku se pojistit?

Pokud se rozhodnete sjednat si životní pojištění, měli byste zvážit, na jakou částku je vhodné pojištění sjednat. Vypočítat dostačující zajištění v případě smrti není tak těžké. Velmi orientačně se dá říct, že by to měl být dvou- až pětinasobek ročního příjmu pojištěného, který nemá další závazky. S přesnějším určením pojistných částek, na které byste měli být pojištěni, vám pomůže kalkulačka na našem webu. Pokud chcete pojištění nastavit tak, aby odpovídalo vaší individuální situaci, můžete tuto otázku probrat s nezávislým finančním poradcem. Toho ale není lehké odlišit od nekvalifi-

kovaného prodejce pojištění, poznávacím znamením může být například to, že bude chtít za poradenství zaplatit honorář přímo.

Jak vybrat správnou smlouvu?

Pokud již víte, na jakou částku se chcete pojistit, je čas vybrat si vhodný pojistný produkt. A protože zorientovat se v džungli českého pojištění není vůbec lehké, věnujte pozornost alespoň následujícímu:

Slovo „pojištění“ pochází od slova „pojistit“ a ne „spořit“. Mnozí pojišťovací agenti si ale tato dvě slovíčka rádi pletou a požadujete-li pojištění, nabídnou vám nejčastěji kombinovaný produkt, který v sobě obsahuje také spoření.

Tady si dejte velký pozor: pokud zvolíte pojistný produkt na spoření, musíte se připravit na velké množství skrytých poplatků, které zaplatíte nejenom pojišťovně, ale také prodejci a případně externímu správci fondu.

Celkové poplatky u životního pojištění mohou snížit výnos i o více než 10 % ročně a pokud vám inteligentními investicemi pojišťovna alespoň stejné procento nevýdělá, můžete být snadno v mínusu.

Investiční a kapitálové pojištění přesto zůstávají velmi oblíbenými produkty. Je to zřejmě proto, že většině lidí se zamlouvá myšlenka vybrat si na konci pojistné smlouvy část poslaných prostředků.

Málokdo však už ví, že lze najít taková pojištění (rizikové životní pojištění), ve kterých je možné pouze se pojistit bez sjednání spořicí složky. Zbývající částku si pak může-

te spořit do transparentnějších a levnějších produktů. Taková kombinace produktů bývá často výhodnější než jedna kombinovaná pojistně-spořicí smlouva.

Definice a výjimky pojistné ochrany

Pokud jste si již zjistili, že pojištění potřebujete a na jakou částku a vybrali si produkt, který se vám zdá nejlepší, věnujte pozornost také znění pojistných podmínek a především tomu, co všechno je vyjmenováno ve výjimkách neboli výlukách z pojištění.

Každé životní pojištění má stanoveny některé situace, ve kterých pojišťovna nic nevyplatí, některé jsou zcela pochopitelné a legitimní (např. sebevražda). Pokud je však v pojištění příliš mnoho výjimek, zvažte, zda se nepojistit raději jinde.

Problém s výlukami může nastat také v případě, že jste v minulosti trpěli nějakými zdravotními potížemi. U závažnějších zdravotních komplikací bude úmrtí zapříčiněné recidivou těchto problémů velmi pravděpodobně vyloučeno z pojištění. Ve většině případů vás o tom pojišťovna bude informovat specifickým dopisem, ale pozor! U některých pojistných smluv pojišťovně vzniká právo takové výluky automaticky.

● Jan Dozbaba
člen think-tanku TANK

Rady při sjednávání pojištění

- Budete-li čelit náporu zástupců pojišťoven nebo tzv. „finančních poradců“, vždy si daného člověka ověřte. Zjistěte, jak dlouho pracuje u dané společnosti, zkuste si ho vyhledat na internetu a nedávejte jen čistě na doporučení svých kamarádů a přátel. Nenechte se zmást příjemným vystupováním, poradci jsou velice dobře vyškoleni pro neformální manipulaci s lidmi.
- Vždy se zeptejte otevřeně na výhody a nevýhody produktů. Ověřte si informace na internetu či přes jiné poradce.
- Vždy čtěte to, co budete podepisovat. Pokud se vám nebude cokoli zdát, nepodepisujte danou smlouvu a vyčkejte na vysvětlení prodejce.
- Využívejte internetových stránek jako např. produktovelisty.cz, t-a-n-k.eu nebo penize.cz, kde se dozvíte množství informací o produktech.
- Nezapomínejte, že „čím lépe to vypadá, tím více to může smrdět“.

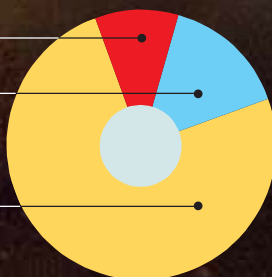

Rozdělení pojistného na životním pojištění podle účelu

riziko smrti 10 %

ostatní rizika 15 %

spoření / investice 75 %

Modelová situace

Našemu spotřebiteli je 33 let. Chtěl by se pojistit na 2 miliony korun do věku 65 let.

Kolik by musel měsíčně platit do jednotlivých druhů životního pojištění, aby se na tuto částku mohl pojistit?

Rizikové životní pojištění (pouze krytí rizika)	385 až 1720 Kč/měsíc
Investiční životní pojištění (krytí rizika plus spořicí složka)	834 až 1850 Kč/měsíc
Kapitálové životní pojištění (krytí rizika plus spořicí složka)	5742 až 7400 Kč/měsíc

Pojištění modelováno u osmi významných českých pojišťoven.

O kolik procent ročně se sníží zhodnocení naspořené částky v jednotlivých investičních pojištěních

Aegon Home, Live, Global 1000	6,44 % p.a.
Aegon Live, Global 2000	7,20 % p.a.
Aegon Invest & Live	4,93 % p.a.
Allianz Global Invest, Rytmus	4,60 % p.a.
Allianz Rytmus M	5,29 % p.a.
Amcico Invest, Junior	6,97 % p.a.
Aviva Easy Life	7,58 % p.a.
Aviva 4life	7,46 % p.a.
Aviva LifeInvest	4,90 % p.a.
Aviva Osobní životní plán	7,32 % p.a.
Aviva Benefit	6,94 % p.a.
Aviva Spořicí životní plán, Manager	5,18 % p.a.
Axa Comfort Plus (T100), T002	5,63 % p.a.
Axa Partner for Life (T100P), Axa Exclusive (T100E)	3,87 % p.a.
Česká podnikatelská pojišťovna Evropská jistota	5,73 % p.a.
Česká podnikatelská pojišťovna Maximum	4,23 % p.a.
Česká podnikatelská pojišťovna Evropská penze	5,42 % p.a.
Česká pojišťovna Profi Invest, Diamant, Dynamik Plus	poplatky neznámé
Česká pojišťovna Investiční životní pojištění	poplatky neznámé
Česká pojišťovna ZFP Důchod	poplatky neznámé
ČSOB Pojišťovna Variace	7,82 % p.a.
ČSOB Pojišťovna Forte	poplatky neznámé
ČSOB Pojišťovna Maximal	3,10 % p.a.
ČSOB Pojišťovna Spektrum Invest	5,63 % p.a.
Deutscher Ring EuroInvestRing	poplatky neznámé
Generali Clever Invest, Future	5,76 % p.a.
ING Investor Plus T150	6,07 % p.a.
ING Investor Plus B150, Strategie U150	7,06 % p.a.
ING Investor Plus B250, B350	6,38 % p.a.
ING Investor Plus T250	4,73 % p.a.
ING Top Life U140	5,23 % p.a.
ING Investor Plus T150 2006	5,84 % p.a.
ING Investor Junior	5,71 % p.a.
ING Junior	5,13 % p.a.
ING Smart	4,26 % p.a.
Komerční pojišťovna VitalInvest	3,73 % p.a.
Kooperativa Perspektiva 3BN	6,66 % p.a.
Kooperativa Perspektiva 4BN	5,23 % p.a.
Kooperativa Perspektiva 5BN	5,71 % p.a.
Kooperativa Perspektiva 6BN	4,31 % p.a.
Kooperativa Perspektiva 7BN	4,48 % p.a.
Pojišťovna ČS Flexi H-Fix	4,30 % p.a.
Pojišťovna ČS Flexi Invest 2006	4,30 % p.a.
Pojišťovna ČS Flexi ŽP 2009	5,81 % p.a.
Skandia Dynamic	11,54 % p.a.
Skandia Life-Time	5,57 % p.a.
UNIQA Finance Life F1, F2	4,53 % p.a.
UNIQA M05, E05, SIO5, IKB	4,38 % p.a.
UNIQA RŽP-D	3,28 % p.a.
Wüstenrot Invest	4,26 % p.a.

Zdroj (tabulka O kolik procent ročně...): www.t-a-n-k.eu

Poznámka: Ke srovnání snížení ročního výnosu byl použit ukazatel *aTANK*; vyjadřuje, jaká část hodnoty na účtu se ročně spotřebovává na poplatky v jednotně definované modelové situaci (spoření 1000 Kč po dobu 10 let do vybraných fondů se střední mírou rizikovosti, modelové zhodnocení 6 % p.a.).

Jak vzniklo životní pojištění?

Počátek pojištění se datuje zhruba do 16. století. Rybáři se tehdy vydávali na dlouhé, několikadenní výpravy, přičemž jejich úlovy byly častokrát jedinou obživou pro celou rodinu. Mnohdy se stávalo, že se někteří z dlouhé plavby již nevrátili a jejich rodiny byly odkázány k chudobě.

A tak se rybáři rozhodli, že každý z nich, než vyjede na další plavbu, odloží část svého majetku. Pokud by se z nějaké výpravy nevrátil, bude tato část majetku darována jeho vdově. Vznikl tedy fond, ze kterého byla vyplácena „pojistná částka v případě smrti“.

Postupem času se z této dobré myšlenky stal tvrdý byznys, který se původnímu smyslu výrazně vzdálil.

Druhy životního pojištění

Rizikové životní pojištění (RŽP):

pojištění, které slouží čistě k pokrytí rizik a neobsahuje spořicí složku. Základem je pojištění pro případ smrti, může však obsahovat různá připojištění (pro případ invalidity, trvalých následků úrazu, hospitalizace a další). Pojištění je většinou možné v průběhu různě měnit, či kdykoliv vypovědět.

Kapitálové životní pojištění (KŽP):

u tohoto pojištění jste po celou dobu pojištění proti riziku a ještě k tomu „spoříte“. Obsahuje ale i poplatky, o kterých spotřebitel nebývá většinou informován. Vklady do KŽP lze rozdělit na platbu za pojištění pro případ smrti a spoření pro případ dožití. „Pojištění dožití“ znamená, že ke konci pojištění je vyplácena pojistná částka uvedená ve smlouvě, ale v případě úmrtí pojišťovna nevyplácí nic. V KŽP máte nárok na podíly na zisku a také si můžete uplatnit daňový

odečet. Vypovězeno může být 6 týdnů před výročím smlouvy, či formou dohody. Při splnění podmínek je možné uplatnit daňový odpočet a to až ve výši 12 000 Kč/rok.

Investiční životní pojištění (IŽP):

opět v sobě kombinuje rizikovou a spořicí složku, avšak s rozdílem, že spořicí složka se v průběhu pojištění investuje do investičních fondů, které dané pojištění nabízí. Fondy si můžete vybrat z poměrně omezené nabídky a bývají výrazně dražší než přímá investice do podílových fondů; důvodem jsou počáteční poplatky, které se většinou platí první dva roky. Další poplatky (např. poplatek za správu) zhltnou také nemalou část potenciálního zhodnocení. Výpověď smlouvy může být 6 týdnů před výročím, či formou dohody. Při splnění podmínek je možné uplatnit daňový odpočet a to až ve výši 12 000 Kč/rok.

Kdo s pojištěním poradí?

Jedním z největších problémů trhu s pojištěním je to, že ani spotřebitelé ani samotní prodejci většinou nevědí, jak fungují jednotlivé produkty. V ČR se pohybuje okolo 120 000 registrovaných zprostředkovatelů pojištění, označujících se většinou jako „finanční poradci“, a asi 70 000 z nich je aktivních. Jen malé procento však má ekonomické a finanční vzdělání dostačující k tomu, aby vůbec rozuměli smlouvám, které jsou jejich prostřednictvím uzavírány mezi klientem a pojišťovnou.

Velkým lákadlem do této branže jsou provize, které zprostředkovatel získá při sjednání pojištění, především investičního nebo kapitálového. Představy prodejců o fungování těchto produktů, především pak o poplatcích, jsou ale často výrazně zkresleny a to díky propracovaným školicím metodám prodejních („poradenských“) společností a PR sekcím pojišťoven. Z dealerů se stávají stroje na uzavírání smluv, mnohdy nevýhodných pro spotřebitele, ale velmi výhodných pro pojišťovnu a prodejní síť.

Připravili jsme pro vás přehled cen šestidenních skipasů všech českých a slovenských středisek, která se zúčastnila průzkumu, a přidali i výběr z některých populárních zahraničních destinací. Komplettní celoevropský přehled s možností řazení a vyhledávání podle detailních kritérií, jako jsou ceny a vybavenost, naleznete na www.dtest.cz/lyzarska-strediska. Výsledky průzkumu cen lyžařských středisek jsou dostupné zdarma.

Skromná, ale levná

Česká lyžařská střediska patří v celoevropském kontextu k menším, skromnějším a relativně méně vybaveným. Průzkum ovšem nepotvrdil fámu o drahotě na českých horách. V celoevropském srovnání vychází lyžařská střediska v ČR nejlevněji. Kdo touží po velkých a relativně levných horách, zamíří na Slovensko.

Jeden kilometr modré sjezdovky, jeden kilometr černé, areál pro snowboardy, to vše v nadmořské výšce 560–720 m n.m. Tak zní stručný popis areálu Klíny, druhého nejlevnějšího lyžařského střediska z celoevropského průzkumu (po středisku Allenhead v severní Anglii). Tedy, pokud pojedete lyžovat na šest dní s rodinou. Do průzkumu se zapojilo 199 ski-areálů z 20 zemí EU a Švýcarska. Cena jednodenního skipasu je nejnižší v litevském středisku Vilkaviškio. Protože však do Velké Británie ani do Litvy se příliš lyžovat nejezdí, soustředíme se na domácí střediska a populární destinace v zahraničí.

Jeden den lyžování v krušnohorských

Klíněch vyjde dospělou osobu na 300 korun, na Božím Daru nebo v Hamrech v Krušných horách na 250 Kč. To jsou nejnižší ceny nejen v ČR, ale i v Evropě. Průměrná cena jednodenního dospělého skipasu ve zkoumaných střediscích se pohybuje okolo třiceti eur, tedy 740 korun, za rodinný skipas pro dva dospělé a dvě děti na šest dní zaplatíte v průměru 510 eur, tedy 12 750 korun. Český průměr je 6925 Kč, tedy téměř o polovinu nižší, na Slovensku zaplatíte průměrně 404 eur, něco málo přes deset tisíc korun.

Až na Rokytnici nad Jizerou patří všechna domácí střediska do kategorie nejmenších, do deseti kilometrů sjezdo-

vek. Rokytnice s celkovou délkou 20 km je výrazně větší, ale také výrazně dražší; šest dní vyjde rodinu na téměř dvanáct tisíc korun.

Nadmořská výška není v Česku příliš dobrým orientačním bodem, jediná střediska položená kompletně ve výšce nad tisíc metrů nad mořem jsou na Božím Daru a na Pradědu, kde se také dostanete nejvýše, horní stanice leží ve výšce 1464 m n.m. Proti slovenské Tatranské Lomnici s výškou horní stanice 2190 nebo francouzskému areálu Les 2 Alpes až ve

Celoevropský průzkum lyžařských středisek provedla síť Evropských spotřebitelských center.

ESC pro ČR
e-mail: esc@coi.cz
telefon: 296 366 155

Středisko	Region	Webové stránky	Nadmořská výška nejnižší stanice (m n.m.)	Nadmořská výška nejvyšší stanice (m n.m.)	Délka sjezdovek ve středisku (km)	Celková délka sjezdovek v oblasti ¹⁾ (km)
Česko		Kraj				
Lyžařský areál Zadov	Jihočeský	www.lazadov.cz	890	1109	5	-
Ski areál Kašperské Hory	Jihočeský	www.skikasperky.cz	650	740	2	-
ABC SKI Nové Hamry	Karlovarský	www.skirent-nanka.com	750	820	1	3
Ski areál Nováho Boží Dar	Karlovarský	www.novako-ski.cz	1026	1057	1	-
Ski Centrum Bublava	Karlovarský	www.ski-bublava.cz	610	802	5	-
Deštné v Orlických horách	Královéhradecký	www.skicentrum.sportprofi.cz	650	874	4	-
Ski Pěnkavčí vrch	Královéhradecký	www.penkavcivrch.cz	900	1050	1	-
Skipark Mladé Buky, rodinný areál	Královéhradecký	www.skipark-mladebuky.cz	550	670	5	-
Harrachov	Liberecký	www.skiareal.com	675	1020	8	40
Rokytnice nad Jizerou	Liberecký	www.skiregion.cz	630	1344	20	30
Skiareál Pařez	Liberecký	www.skiparez.cz	620	682	1	40
Skiareál u Modré hvězdy	Liberecký	www.skiregion.cz	610	730	1	40
Bílá v Beskydech	Moravskoslezský	www.skibila.cz	540	774	6	10
Lyžařský areál Figura na Pradědu v Jeseníkách	Moravskoslezský	www.figura.cz	1250	1464	5	-
Pustevny	Moravskoslezský	www.skialpin.cz	620	1098	3	-
Ski areál Mosty u Jablunkova	Moravskoslezský	www.skimosty.cz	500	650	2	-
Ski Armáda Dolní Lomná	Moravskoslezský	www.skiarmada.cz	500	685	1	150
Ski Armaturka	Moravskoslezský	www.ski-msa.cz	700	900	5	-
Červenohorské sedlo	Olomoucký	www.skiklub-su.cz	863	1167	6	50
Lyžařský areál Klepáčov	Olomoucký	www.klepacov.cz	750	850	2	-
Ski areál Hlubočky	Olomoucký	www.skiarealhlubocky.cz	297	390	2	-
Ski areál Petříkov	Olomoucký	www.kaste.cz	780	952	4	-
Skiareál Ostružná	Olomoucký	www.ostruzna.cz	730	835	2	12
Skiregion Buková hora	Pardubický	www.skiparkcervenavoda.cz	565	962	7	7
Lyžařský areál Belveder	Plzeňský	www.belveder.wz.cz	816	901	2	-
Sport areál Klíny	Ústecký	www.kliny.cz	560	720	2	-
Sport Centrum Bouřňák	Ústecký	www.scbournak.cz	595	869	7	-
Solán-Karolinka	Zlínský	www.solansedlo.cz	530	810	8	8
Slovensko		Kraj				
Jasná Nízké Tatry	Žilinský	www.jasna.sk	1028	2004	36	85
Lyžiarske stredisko Jasenská dolina	Žilinský	www.jasenskadolina.sk	540	770	6	-
Roháče Spálená	Žilinský	www.tatrawest.sk	1030	1500	5	24
Turecká – Krížna	Banskobystrický	www.skiturecka.sk	650	1385	10	-
Vrátna Free Time Zone	Žilinský	www.vratna.sk	600	1520	14	-
Vysoké Tatry – Tatranská Lomnica	Prešovský	www.vt.sk	850	2190	16	85
Francie		Département				
Serre Chevalier	Horní Alpy	www.serre-chevalier.com	1200	2800	250	-
Peyragudes	Horní Garonna	www.peyragudes.com	1600	2400	60	-
Les Portes du Mont-Blanc	Horní Savojsko	www.lesportesdumontblanc.fr	1000	1930	100	445
Les 2 Alpes	Isère	www.les2alpes.com	1300	3600	220	-
Courchevel	Savojsko	www.courchevel.com	1100	1850	150	600
Val Thorens	Savojsko	www.valthorens.com	1800	3230	140	600
Itálie		Provincie				
Obereggen – Ski Center Latemar	Bolzano	www.obereggen.com	1550	2500	48	100
Bormio	Sondrio	www.bookbormio.com	1225	3012	50	230
Paganella Ski	Tridentino – – Jižní Tyrolsko	www.paganella.net	1040	2125	50	380
Rakousko		Spolková země				
Dachstein West, Skiregion	Horní Rakousy / / Salcbursko	www.dachstein.at	780	1620	77	132
Krippenstein / Dachstein	Horní Rakousy	www.krippenstein.com	609	2100	11	-
Nassfeld / Hermagor	Korutany	www.nassfeld.at	610	2020	110	-
Schmiten	Salcbursko	www.schmiten.at	760	2000	77	138
Kitzbühel	Tyrolsko	www.bergbahn-kitzbuehel.at	800	2000	170	-
Zillertal Arena	Tyrolsko / / Salcbursko	www.zillertalarena.com	580	2500	166	662

Vlek (lanovka) zdarma pro děti mladší (rok narození)	6denní skipas dítě (nar. 2001, Kč)	6denní skipas junior (nar. 1994, Kč)	6denní skipas dospělý (Kč)	6denní skipas senior (nar. 1945, Kč)	Cena za rodinný skipas (2 dospělí, 2 děti, Kč) ²⁾
2004	1550	2175	2175	1725	8075
-	1300	1875	1875	1500	6925
-	1000	1125	1250	1250	4625
2007	750	1200	1200	750	4350
-	1450	1825	1825	1650	6925
2005	1493	1965	1965	1493	7388
-	1210	1210	1693	1693	5805
-	1467	1956	1956	1560	7333
2007	2475	3075	3075	3075	11 700
2007	2475	3075	3075	2475	11 700
2007	2475	2000	2000	1700	8475
2007	968	1450	1450	968	5318
-	1210	1613	1613	1210	6048
2007	1200	1675	1925	1200	6725
-	925	1425	1425	1425	5200
-	1000	1000	1450	1000	4900
-	1108	1108	1603	1108	5420
2005	1375	1750	1750	1750	6625
2007	1200	1200	1900	1900	6200
2007	1230	1890	1890	1230	6900
2005	1695 ³⁾	2295 ³⁾	2295 ³⁾	1695 ³⁾	8580
-	1200	1800	1800	1200	6600
-	1180	1180	1503	1180	5365
-	1180 ³⁾	1180 ³⁾	1503 ³⁾	1180 ³⁾	10 500
2005	1815	1815	1815	1815	7260
2004	700	700	1000	1000	3400
-	800	1375	1375	1375	4925
-	1513	1865	1865	1865	7108
2004	2900	3300	4125	3300	14 450
2007	1525	2375	2375	1525	8650
2005	1600	1600	2450	1600	8100
2005	1400	1400	2000	1400	6800
2004	1975	2250	2875	1975	9975
2004	2525	2875	3600	2875	12 600
2005	3990	4988	4988	4490	18 953
2004	3375	4063	4063	4063	15 563
2005	2500	3225	3225	2975	12 175
2006	3900	4875	4875	3900	18 525
2006	3400	4850	4850	4125	17 950
2005	3338	4450	4450	3713	16 688
2002	3425	4900	4900	4425	18 125
2003	3100	4325	4325	3100	16 075
2003	2825	4050	4050	3450	14 975
2005	2228	3898	4455	4110	15 035
2004	2158	3428	4033	3698	13 650
2005	2475	3900	4850	3900	16 075
2005	2525	3925	5050	5050	16 550
2005	2525	4038	5050	5050	16 663
2005	2238	3975	4975	4975	16 163

Desatero bezpečného lyžování

1. Brát ohled na ostatní lyžaře a snowboardisty

Každý lyžař nebo snowboardista se musí neustále chovat tak, aby neohrožoval nebo nepoškozoval někoho jiného.

2. Zvládnutí rychlosti a způsobu jízdy

Každý lyžař nebo snowboardista musí jezdit na dohled. Rychlost a způsob jízdy musí přizpůsobit svým schopnostem, terénem, sněhovým a povětrnostním poměrům, jakož i hustotě provozu.

3. Volba jízdní stopy

Lyžař nebo snowboardista přijíždějící zezadu musí svou jízdní stopu zvolit tak, aby neohrožoval lyžaře jedoucího před ním.

4. Předjíždění

Předjíždět se může shora nebo zespodu, zprava nebo zleva, ale vždy jen s odstupem, který poskytne předjížděnému lyžaři či snowboardistovi pro všechny jeho pohyby dostatek prostoru.

5. Vjíždění a rozjíždění

Každý lyžař nebo snowboardista, který chce vjet do sjezdové tratě nebo se chce po zastavení opět rozjet, se musí pohledem nahoru a dolů přesvědčit, že to může učinit bez nebezpečí pro sebe a pro ostatní.

6. Zastavení

Každý lyžař nebo snowboardista se musí vyhýbat tomu, aby se zbytečně zdržoval na úzkých nebo nepřehledných místech sjezdové tratě. Lyžař nebo snowboardista, který upadl, musí takové místo uvolnit co nejrychleji.

7. Stoupání a sestup

Lyžař nebo snowboardista, který stoupá nebo sestupuje pěšky, musí používat okraj sjezdové tratě.

8. Respektování značek

Každý lyžař nebo snowboardista musí respektovat značení a signalizaci.

9. Chování při úrazech

Při úrazech je každý lyžař nebo snowboardista povinen poskytnout první pomoc.

10. Povinnost prokázat se

Každý lyžař nebo snowboardista, svědek nebo účastník, odpovědný nebo ne, je povinen v případě úrazu prokázat své osobní údaje.

výšce 3600 m n.m. to nejsou žádné hory. Ale sněhu je zatím dost i v Jeseníkách. Les 2 Alpes tvoří spolu se stejně vysoko položeným střediskem Saas-Fee ve Švýcarsku nejvýše položená střediska v průzkumu. A vysokohorská přirážka je značná, šestidenní lyžování ve francouzském středisku s 220 kilometry sjezdovek vyjde čtyřčlennou rodinu na 18 525 a ve Švýcarsku na 22 424 korun. O kilometr níže položené středisko Les Portes du Mont-Blanc ovšem vychází pro rodinu výrazně levněji, 12 175 korun za 100 kilometrů sjezdovek je cena, které se nevyrovnají ani populární rakouské nebo slovenské areály. Blízké ženevské letiště činí tuto destinaci dobře dostupnou i z ČR.

Relativně menší co do délky sjezdovek, co do nadmořské výšky ale vysokohorská, jsou slovenská střediska. Turecká-Křižná v pohorí Velká Fatra nabízí deset kilometrů sjezdovek všech typů za pouhých 6800 korun (272 eur) pro celou rodinu na šest dní. Ani jednodenní dospělý skipas zde není příliš drahý, 425 korun, respektive 17 eur je lákavá cena. Výše položené a populární Tatry dosahují cenami na evropský průměr. ■

Pozor na slevy

Náš výpočet, z něhož vychází srovnání lyžařských středisek, počítá se čtyřčlennou rodinou (dva dospělí, dvě děti s rokem narození 1994 a 2001); výsledná cena je součtem cen šestidenních skipasů. Některá střediska nabízí výrazné slevy pro rodiny v rámci balíčků. Nízká cena za šestidenní rodinný balíček nemusí znamenat nízkou cenu i za jednodenní skipas pro dospělého. Ceny si proto vždy ověřte buď pomocí vyhledávače na www.dtest.cz, nebo přímo na webových stránkách vybraného střediska. Většina středisek nabízí skipasy pro děti mladší šesti nebo sedmi let zdarma nebo za výhodnější cenu. Nezapomeňte, že věk dítěte je nutné vždy prokázat nějakým dokladem. Při nákupu rodinného skipasu je také někdy nutné prokázat vzájemný vztah. Některá, především rakouská střediska nabízí také slevu v případě, že jste v lyžařském areálu zároveň ubytováni. K tomu je třeba nechat si u poskytovatele ubytování vystavit příslušný doklad. Například v areálu Postalm Arena v Salcbursku lze takto ušetřit 146 eur na nákupu šestidenního rodinného skipasu. Pomocí rodinné a hostovské slevy lze tak v ideálním případě ušetřit až jednu třetinu ceny.

Nečekané těhotenství

Když se manželům Skotnicovým narodilo druhé dítě, rozhodli se, že čtyřčlenná rodina je v dnešní době víc než dost. Paní Emílie kojila, brala antikoncepci a pravidelně chodila ke svému gynekologovi Petru Jurečkovi, který měl její naprostou důvěru. Důležitá návštěva u gynekologa byla krátce před vánočními svátky, 17. prosince 2008. Lékař ji vyšetřil, řekl, že je v pořádku a na další kontrolu že má přijít za rok.

Jenže začátkem února se paní Skotnicové zdálo, že jí nějak roste břicho. Začala pochybovat o antikoncepci a pro jistotu si zašla do lékárny pro těhotenský test. Byl pozitivní. Ihned vyrazila k lékaři. Ten jí udělal sonografické vyšetření, výsledek testu potvrdil a oznámil, že je v 19. týdnu těhotenství. „Ale před sedmi týdny jste mi nic o těhotenství neřekl!“ zhrozila se paní Skotnicová. „Vy jste taky nic neřikala.“ namítl gynekolog Petr Jureček. Paní Skotnicová kojila, proto nemenstruovala, a jak nám později řekla, neměla vůbec žádné typické příznaky těhotenství. Budoucí maminka dostala strach. Celou dobu polykala antikoncepci, na které

je napsáno, že se nesmí užívat v těhotenství, brala různé léky, protože je těžký alergik. Začala mít obavy o zdraví ještě nenarozeného dítěte. Když jí lékař oznámil, že vyšetření, zda je či není plod v pořádku, se dělají do 16. týdne těhotenství, psychicky se zhroutila. Skončila v péči psychiatra a dostala antidepressiva.

Nechápala, jak je možné, že gynekolog při onom prosincovém vyšetření nepoznal, že je těhotná. Přece ve 12. týdnu je plod velký sedm až deset centimetrů a děloha je zvětšená. A co kdyby to nebylo těhotenství, ale třeba myom nebo nádor, to by taky nepoznal?

Poslala stížnost na Českou lékařskou komoru. Za několik měsíců dostala vyjádření, že se lékař neprovinil, když nepoznal rané stádium 19. denního těhotenství. To paní Skotnicovou vytočilo – jaké rané stádium a jakých 19 dní? Napsala znovu na Českou lékařskou komoru. Po roce se dočkala odpovědi, že sice lékař postupoval non lege artis, když nerozpoznal těhotenství, ale vlast-

SLOVO ADVOKÁTA

Nikdo není neomylný a lidské tělo je natolik rozmanité, že ani současná medicína jej nezapočítala zcela dokonale. K obdobným chybám proto v praxi čas od času dochází, údajně se u nás jedná až o desítky případů ročně. Pokud je mi známo, i české soudy již několik podobných věcí v posledních letech řešily, avšak nejedná se o takový počet případů, aby bylo možno hovořit o ustálené soudní praxi, tedy o způsobu, jakým jsou obdobné věci většinou soudů posuzovány. Náš právní řád navíc není postaven na systému soudních precedentů, tedy ani dřívější rozsudky soudů v jiných podobných věcech nejsou přímým pramenem práva a nezavazují další soudce k tomu, aby se jimi řídili. Zákonná úprava, která by výslovně stanovila, že nepovedení lékařské zákroky vedoucí k narození nechtěného dítěte zakládají odpovědnost lékaře či zdravotnického zařízení, samozřejmě chybí, proto se rodiče, kteří se takovým zásahem do svého života cítí být dotčeni, snaží dovozovat tuto odpovědnost podle obecných ustanovení občanského zákoníku.

V jedné z těchto kauz byla žalobkyně matka tří dětí, která si již další nepřála, proto podstoupila dobrovolnou sterilizaci a navzdory tomuto zákroku posléze přesto otěhotněla a domáhala se vůči nemocnici náhrady škody. Soud prvního stupně jí přiznal částečné odškodnění s odkazem na to, že lékařský zákrok byl sice proveden správně, došlo však k vzácné komplikaci, kdy se tělo pacientky zregenerovalo a došlo k opětovnému spojení vejcovodů. Nemocnice pak podle soudu chybovala pouze v tom, že tuto ženu dostatečně nepoučila, že ani sterilizace nemůže být stoprocentní zárukou toho, že další otěhotnění nebude možné. Odvolací soud však tento rozsudek změnil a celou žalobu zamítl pro rozpor s dobrými mravy s tím, že požadovat odškodnění za narození dítěte zkrátka nelze.

V jiném případě bylo přiznáno částečné odškodnění ženě, která při vícečetném těhotenství podstoupila interrupci, lékaři však odstranili pouze jeden ze dvou plodů, i zde zřejmě došlo k pozdní diagnóze pokračujícího těhotenství a těhotenství druhého z dvojčat již nešlo přerušit a dítě se

ně se ničeho nedopustil. Potom už napsala do Černých ovce.

Přijeli jsme do Frenštátu pod Radhoštěm a společně šli navštívit gynekologa Petra Jurečku. Radost z nás neměl. Nechtěl mluvit na kameru, dokonce před námi zavíral dveře, ale nakonec jsme se „vnutili“, bez paní Skotnicové. Vysvětloval nám, že těhotenství nemusel poznat, protože o něm nevěděl, a že ho paní Skotnicová neupozor-

nila. A dodal, že se necítí vinen, protože i Česká lékařská komora rozhodla, že se ničím neprovinil.

V Praze jsme navštívili Českou lékařskou komoru. Mluví MUDr. Michal Sojka uvedl, že v rámci tohoto případu byly vypracovány dva znalecké posudky. První, na úrovni regionální, ve kterém stojí, že gynekolog nemusel těhotenství poznat. Po odvolání paní Skotnicové si nechali udělat v Olomouci druhý posudek a ten byl zcela opačný. Pak

hlasovala rada a rozhodla většinou, že se gynekolog ničeho nedopustil.

Paní Skotnicová se stanoviskem komory nesouhlasí. Svému gynekologovi důvěřovala. Věřila, že když otěhotní, tak on to pozná určitě mnohem dříve než ve 12. týdnu. A určitě ji vůbec nenapadlo, že by nerozeznal tříměsíční těhotenství.

Ty týdny strachu, kdy se bála, že se jí narodí postižené dítě, by nikomu nepřála. Je šťastná, že nakonec má zdravého chlapce, ale neví, jestli například alergie, kterými trpí, nejsou důsledkem léků, které užívala, a stresů, které prožila. Odborníci tvrdí, že mnohé problémy se mohou objevit u dítěte později a pak už nikdo nebude vědět, kde je jejich příčina...

- **Maria Křepelková,**
pořad Černé ovce, který informuje
a chrání nejenom spotřebitele

tedy narodilo. Nepodařilo se mi zjistit, zda tento rozsudek nabyl právní moci.

V zahraničí se podobné případy samozřejmě staly také a pacienti tam nemocnice nebo lékaře žalují častěji, než je zvykem u nás. I cizí soudci tyto věci posuzují se zcela různým přístupem; v některých zemích soudy zastávají názor, že vzniklou škodu rodičům kompenzuje radost z narození dítěte, v některých státech byly podobné žaloby sice zprvu úspěšné, vedly však k tomu, že se lékaři obávali vykonávat gynekologickou praxi a následně došlo k přijetí zákonné úpravy, která podobný druh škody výslovně vylučuje. V některých zemích je rodičům v podobných případech náhrada alespoň v symbolické výši přiznávána.

Pokud by za mnou přišli klienti a požádali mne v obdobné věci o radu, v první řadě bych je předem musel upozornit, že výsledek takového soudního sporu vzhledem k výše uvedenému nelze předem odhadnout ani přibližně již proto, že se jedná o značně kontroverzní problematiku. Pokud bych je ani poté od podání žaloby neodradil, zvažoval bych, zda ji spíše než jako žalobu o náhradu škody z narození nechtěného zdravého dítěte raději nekoncepovat jako žalobu z porušení práva na ochranu osobnosti – snažil bych se argumentovat tím, že újma nebyla způsobena ani tak samotným narozením dalšího

přírůstku, nýbrž tím, že chybným postupem lékaře byli rodiče zbaveni svého práva svobodně se rozhodnout, zda další dítě vůbec mít chtějí.

V důsledku pozdní diagnostiky těhotenství lékařem pak byla žena z našeho příběhu navíc následně vystavena psychickému traumatu z možných následků braní antikoncepce na zdraví plodu, která v jejím případě vedla až k tomu, že musela vyhledat psychiatrické ošetření. Taková žaloba by mohla mít o něco vyšší šanci na úspěch, než kdyby došlo pouze k vyčíslení nákladů na výchovu a výživu nechtěného dítěte a soud by ji s odkazem na dobré mravy zamítnout nemusel. Peněžitě zadostiučnění, které by v tomto případě soud mohl přiznat, by však dle mého odhadu ani tak nedosahovalo závratných částek, jednalo by se maximálně o tisíce či v lepším případě o desetitisíce korun. Měli bychom tedy sice rozsudek, který by se s velkou pravděpodobností stal předmětem zájmu sdělovacích prostředků, ať již tzv. seriálních nebo i bulvárních, ovšem bráno čistě z ekonomického hlediska by klient ani v případě úspěchu mnoho nezískal a chybný lékař by se taková sankce příliš nedotkla.

- **JUDr. Martin Sochor,** advokát

Vydrží, nevydrží...

Test nabíjecích tužkových baterií z prosincového vydání časopisu doplňujeme o výsledky zkoušek mikrotužkových článků typu AAA. Přinášíme výsledky i několika dalších baterií velikosti AA a jiné užitečné informace.

Intenzivní používání baterií společně s rychlým nabíjením vede často k výrazně nižší životnosti, než jakou deklarují výrobci. Nezřídka uvádějí, že baterie vydrží tisíce i více cyklů nabití a vybití. Přesto při zátěžové zkoušce našeho testu, která simulovala běžné používání, vypověděly některé službu už před 200 cykly. Baterie velikosti AAA jsou na tom celkově trochu lépe, ale i mezi nimi najdeme modely, které jsou už kolem 150. cyklu nepoužitelné.

Skladování baterií

Každá nabitá baterie trpí samovybitím, a ztrácí část své energie, i pokud se nepoužívá. Většina nenabíjecích baterií přijde ročně při skladování jen o 1–2 % energie, nabíjecí články ztrácejí v průměru 10–30 % energie měsíčně. Za vyšších než pokojových teplot je samovolná ztráta energie rychlejší. Zvláště nevhodné je používat nabíjecí baterie v záložních či bezpečnostních svítilnách a podobných zařízeních, jelikož by byly kvůli samovybití časem nepoužitelné. Samovybití lze minimalizovat skladováním článků za nízkých teplot (0–10° C). Uskladnění plně vy-

NABÍJECÍ BATERIE

mikrotužkové (AAA)

	Varta AAA 800 mAh	Duracell AAA 800 mAh	GP ReCyko+ AAA 820 mAh	Eneloop HR-4UTG	Panasonic AAA 800 mAh	IKEA AAA LADDA	GP AAA 1000 series	Energizer AAA 1000 mAh
Průměrná cena za 1 článek (Kč)	70	70	70	80	40	40	80	60
Deklarovaná kapacita (mAh)	800	800	820	800	800	750	970	1000
CELKOVÉ HODNOCENÍ	VELMI DOBŘE (1,2)	VELMI DOBŘE (1,3)	VELMI DOBŘE (1,5)	DOBŘE (1,8)	DOBŘE (2,0)	DOBŘE (2,0)	DOBŘE (2,4)	USPOKOJIVĚ (2,7)
JEDEN CYKLUS: BĚŽNÁ SPOTŘEBA	velmi dobře (0,5)	velmi dobře (0,5)	velmi dobře (0,5)	velmi dobře (0,5)	velmi dobře (0,5)	velmi dobře (0,5)	uspokojivě (3,1)	velmi dobře (0,7)
JEDEN CYKLUS: ROZŠÍŘENÝ TEST	velmi dobře (1,5)	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (0,8)	velmi dobře (0,9)	velmi dobře (1,3)	velmi dobře (1,4)	uspokojivě (3,4)	velmi dobře (1,5)
Kapacita: při kolísavé spotřebě ¹⁾	●	●	●	●	●	●	○	●
při vysoké kontinuální spotřebě ²⁾	●	●	●	●	●	●	○	●
Kapacita po uskladnění: nabitých článků / vybitých článků	○ / ●	○ / ●	○ / ●	○ / ●	○ / ●	○ / ●	⊗ / ⊖	○ / ○
Kapacita po přebití	●	●	●	●	●	●	○	●
VÍCE CYKLŮ	velmi dobře (1,2)	dobře (1,6)	dobře (2,1)	dobře (2,4)	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (2,6)	dobře (1,8)	dostatečně (3,6)
Kapacita: po 25 cyklech	●	●	●	○	●	●	○	●
po 50 cyklech	●	●	○	○	○	●	○	●
po 75 cyklech	●	●	○	○	○	○	○	○
po 100 cyklech	●	●	○	○	○	○	○	○
po 125 cyklech	●	○	○	○	○	○	○	○
po 150 cyklech	○	○	○	○	○	○	○	⊗
po 175 cyklech	○	○	○	○	○	○	○	⊗
po 200 cyklech	○	○	○	○	○	⊗	○	⊗

bitých baterií v pokojové teplotě a vlhkosti nečinilo příliš problémů.

Skrytá hrozba použitých baterií

Recyklace baterií tvoří významnou část ochrany životního prostředí. Toxické látky v nich obsažené prokazatelně ohrožují zdraví a ne nadarmo spadají do kategorie nebezpečného odpadu. V žádném případě nepatří do běžných kontejnerů směsného odpadu, odkud pak putují buď na skládky, nebo do spaloven. V průběhu času či spalování se z baterií uvolňují škodlivé látky, mezi nimi například hydroxid draselný, kadmium, rtuť či nikl. Uvolněné škodliviny mohou kontaminovat vzduch a půdu, způsobit znečištění spodních i povrchových vod a nakonec se vrátit zpět do našich organismů, kde se podílejí mimo jiné na zvýšeném výskytu kožních onemocnění, vzniku rakoviny nebo opoždění duševního vývoje dětí.

tužkové (AA)

GP ReCyko+ 85AAAHCB	Duracell AAA 1000 mAh	Varta 56763	Eneloop HR-3UTG	Uniross AA 2500 mAh	HAMA AA 2500 mAh
60	70	90	80	60	140 ³⁾
850	1000	1000	2000	2500	2500
USPOKOJIVĚ (2,7)	USPOKOJIVĚ (3,1)	USPOKOJIVĚ (3,4)	VELMI DOBRĚ (1,3)	DOBŘE (1,8)	USPOKOJIVĚ (3,2)
velmi dobře (0,5)	velmi dobře (0,5)	uspokojivě (3,0)	velmi dobře (0,5)	uspokojivě (2,7)	velmi dobře (1,2)
velmi dobře (1,0)	dobře (1,8)	uspokojivě (2,6)	velmi dobře (1,1)	uspokojivě (2,8)	dobře (2,0)
●	●	●	●	●	●
●	●	○	●	○	●
● / ●	● / ●	○ / ●	● / ●	● / ●	○ / ●
●	●	●	●	●	●
dostatečně (3,9)	dostatečně (4,1)	dostatečně (3,8)	velmi dobře (1,5)	velmi dobře (1,1)	dostatečně (4,1)
●	●	●	●	●	●
●	●	●	●	●	●
●	●	●	●	●	●
●	○	●	●	●	○
○	⊗	○	●	●	⊗
⊗	⊗	⊗	●	●	⊗
⊗	⊗	⊗	●	●	⊗
⊗	⊗	⊗	●	●	⊗

VYSVĚTLIVKY

¹⁾ Simuluje krátkodobý silný odběr, odpovídající například blesku fotoaparátu.

²⁾ Simuluje silný kontinuální odběr, odpovídající například provozu digitálního fotoaparátu.

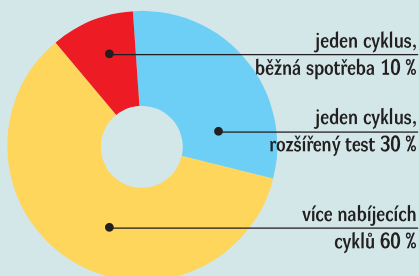
³⁾ Prodává se pouze v sadě s nabíječkou.

Jak testujeme

podrobný postup testu baterií naleznete na www.dtest.cz/nabijacky-baterie

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality baterií

Recyklace baterií vede také k úspoře energie a materiálů, neboť 60 až 80 % jejich hmotnosti tvoří právě různé kovy. V recyklačních zařízeních se z baterií tyto kovy získávají k opětovnému využití a navzdory složitosti technologických postupů recyklace vyjde tento proces daleko levněji než těžba nových surovin.

Sběrná místa na každém rohu

Všechny typy baterií a monočládků používané v domácnosti je možné odevzdávat na k tomu určených sběrných místech. V současné době se jejich počet v České republice blíží úctyhodným čtrnácti tisícům. Roku 2009 vešla v platnost novela zákona o bateriích a akumulátorech, která stanovila povinnost zajišťovat zpětný odběr jejich koncovým prodejcem – bez nároku na úplaty a bez ohledu na značku a stáří baterií. Taková místa odběru by měla být prodejcem viditelně označena.

Boxy pro odkládání použitých baterií tak najdeme například v prodejnách elektroniky, foto a video techniky, obchodech s hodinami, počítači a telekomunikační technikou a také v prodejnách s rozlohou nad 200 m². Výjimka platí pouze pro hotely, restaurace, čerpací stanice a drogerie (přesto v některých z nich sběrné boxy nalezneme). Do sběrných boxů se nesluší vyhazovat jakékoliv baterie. Nabité, rozbité, rezavé, vytékající monočládky a baterie nebo ty o hmotnosti přes jeden kilogram na podobná místa nenoste. Raději se informujte o adrese nejbližšího sběrného dvora pro nebezpečný odpad.

Pochopitelně není potřeba se obtěžovat s cestou ke sběrnému boxu kvůli každé vybité baterii. K uchování použitých baterií si můžete pořídit například krabici z pevného plastu, obecně se radí je přechovávat v suchém prostředí a v dostatečné vzdálenosti od zdrojů tepla.

Omrzliny

Ačkoliv zima je časem zimních radovánek, je třeba myslet také na to, že lidské tělo není uzpůsobeno pro dlouhodobý pobyt v chladném prostředí.

K podchlazení organismu může dojít velmi rychle i při teplotách lehce pod nulou; zejména při silném větru je toto riziko několikanásobně vyšší. Je proto na místě obléct více vrstev teplého oblečení, zvýšenou pozornost je třeba věnovat ochraně periferních částí těla, prstům nohou a rukou, ušním boltcům, nosu a tvářím, které jsou před působením vnějšího prostředí hůře chráněny. I obyčejná čepice značně sníží úbytek tepla z organismu, teplé rukavice ochrání zase prsty před prokřehnutím.

Na nedostatečně kryté části těla, zejména v oblasti hlavy, je dobré použít ochranný krém, který pokožce poskytuje výživu a v kombinaci s ochranným faktorem ji chrání i před UV zářením, které hrozí zejména v horských oblastech. Zvýšenou pozornost si zasluhuje i ochrana rtů, která bývá často opomíjena. V souvislosti s působením slunečního záření je vhodné připomenout potřebu ochrany očí vhodným typem brýlí s UV filtrem.

Pravděpodobně největší riziko působení mrazu představuje vznik omrzlin. Omrzliny jsou charakterizovány jako místní poškození tkáně způsobené chladem při teplotách pod bodem mrazu. Je však třeba mít na paměti, že při silném větru může k tomuto poškození dojít i při teplotách vyšších, pohybujících se okolo nuly. Vznikem omrzlin jsou nejvíce ohroženy periferní části těla, které se neprokrvují v takové míře jako centrální oblas-

ti, a jejichž teplota klesá v chladu podstatně rychleji.

Míra rizika vzniku omrzlin je individuální záležitostí. Zvýšené ohrožení se týká zejména lidí s onemocněním cévního systému, které snižuje prokrvovací schopnosti organismu. Dále jedinců s nedostatečným příjmem potravy a tekutin, při onemocněním cukrovkou a dalšími chorobami, které se projevují poruchou metabolismu tuků. Zvýšenou pozornost zasluhují děti a staří lidé, těhotné ženy, kuřáci a lidé nadměrně konzumující alkohol.

Dojde-li ke vzniku omrzlin, je zapotřebí ihned v terénu poskytnout první pomoc. Nejdůležitější je zabránit dalšímu ochlazení postiženého místa. Pokud je k dispozici náhradní oblečení, vyměnit promočené části za suché. Doporučuje se aktivní pohyb končetinami a masáž okolí postižené tkáně bez kontaktu s vlastní omrzlinou. Rozšířenou praktikou, která však rozhodně není na místě, je tření postižené oblasti sněhem.

Po transportu na teplé místo je možno podat postiženému horké oslazené nápoje. Doporučuje se teplá lázeň, teplota vody se musí pohybovat v rozmezí 35 až maximálně 42 stupňů Celsia. V lázni je třeba pohybovat omrzlou částí těla, dokud se neprojeví opětovné zčervenání pokožky a bolest provázející obnovení krevního oběhu. Po osušení je zapotřebí postižené místo sterilně překrýt vatovým obvazem. Pokud se objeví puchýře, musí se chránit před protržením.

Při postižení omrzlinami vždy platí: co nejdříve vyhledat odbornou pomoc.

● Filip Kopecký

Při vzniku omrzlin je prvotně postižena kapilární výstelka, následně dochází ke zhoršení prokrvovací funkce a tím k nedostatečnému přísunu kyslíku a potřebných živin k buňkám. Objevují se otoky a později ledové krystalky na promrzající tkáni. Následné poškození buněk je nevratné. Podle závažnosti rozdělujeme omrzliny do tří základních stupňů.

Bílá, chladná a necitlivá pokožka je projevem **1. stupně**. Této fázi předchází palčivá bolest, která je prvotním indikátorem nedostatečného prokrvení a možnosti vzniku omrzliny. Vzniká otok postiženého místa. Při zahřátí postiženého místa dochází v této fázi zpravidla k úplnému uzdravení.

Pro **2. stupeň** omrzlin je typický **vznik puchýřů a zbarvení kůže do fialového odstínu**. Tyto příznaky se však objevují řádově až po několika dnech. Z toho je patrné, že míru postižení nelze s jistotou určit ihned v terénu; každá omrzlina musí být ošetřena s přihlédnutím k možnosti vážnějšího postižení. Omrzliny 2. stupně mohou již způsobit nevratné poškození tkáně. Nevratné poškození, **3. stupeň**, se projevuje s odstupem několika dní **zčernáním, zatvrdnutím a následným odumřením** postiženého místa.

Z nabídky časopisu dTest. Podrobný obsah starších vydání naleznete na www.dtest.cz

Auto + doprava

GPS navigace	7/09; 7/10
Letní pneumatiky	3/09; 3/10
Střešní nosiče jízdních kol	5/07
Zimní pneumatiky	10/09; 10/10

Děti

Autosedáčky	11/09; 6/10
Dětská odrážedla a odrážecí kola	7/10
Dětské hrazdičky	5/08
Dětské melaminové nádoby	3, 4/08
Dětské nočníky	9/08
Dětské postýlky	12/09
Dětské sportovní kočárky	4/09
Dětské vysoké židle	9/07
Chladicí kousátka	10/06
Jízdní kola pro děti	12/08
Opalovací přípravky pro děti	6/10
Školní aktovky a batohy	12/07

Domov + zahrada

Bezpečnostní dveřní kování	5/09
Cylindrické vložky	7/08
Domácí pekárny	1/09
Chladničky	9/09
Kávovary	11/09; 12/10
Kombinované mikrovlnné trouby	9/08; 9/10
Kompaktní úsporné zářivky	4/08; 6/09
Kuchyňské kráječe	2/09
Kuchyňské roboty	10/10
Myčky nádobí	3/09; 3/10
Odsavače par	9/07
Odstaňovače skvrn	3/09
Parní čističe	8/07
Parní hnce a trouby	4/07
Prací prostředky	5/09
Pračky s předním plněním	1/10
Pračky s vrchním plněním	8/09
Příklepové vrtačky	2/10
Sekačky na trávu (el. + aku)	7/09
Schůdky do domácnosti	4/09
Sklokeramické varné desky	10/09
Sušičky prádla	8/09
Tablety do myček nádobí	3/08
Vysavače	6/09; 5/10
Zahradní nůžky	9/10

Obraz + zvuk

Baterie a nabíječky	12/10
Digitalizace zvukových nosičů	8/10
Digitální fotoaparáty	6/10; 11/10
Digitální fotorámečky	1/10
Digitální videokamery	5/10; 9/10
Domácí kino	4/10; 11/10
DVD nosiče	6/06
DVD přehrávače	2/10
DVD rekordéry	11/09
3D televizory	10/10
Externí pevné disky	9/10
Fototiskárny	9/06
Hi-fi soupravy mini a mikro	8/10
LCD televizory	5/10
MP3 přehrávače	7/09
Multimediální přehrávače	7/09
Sluchátka	8/09
Smartphony	10/10
Tiskárny	9/09

Telefony + počítače

Mobilní telefony	4/10
Mobilní telefony pro seniory	4/10
Notebooky	2/08
Ochrana počítače	3/10

Volný čas + dovolená

Carvingové lyže	11/10
Cyklocomputery	4/10
Chrániče zad	11/10
Křesla v divadle DRÁK	8/08
Sportovní sálová obuv	3/07

Zdraví + kosmetika

Barvy na vlasy	8/09
Elektrické holicí strojky	1/10
Elektronické teploměry	11/08
Holicí strojky a holítka	12/10
Holítka, epilátory a depilátory	8/08
Krémy	10/10
Make-up	2/08
Měřiče krevního tlaku	8/08
Noční krémy proti vráskám	5/07
Oční krémy proti vráskám	7/07
Omlazující krémy na ruce	9/09; 10/10
Opalovací krémy	6, 7/08
Pánské elektrické holicí strojky	1/08
Pěnová tužidla	6/08
Rtěnky	1/07
Šampony pro regeneraci	8/10
Šampony pro zvětšení objemu	1/09
Tělová mléka	11/10
Univerzální pleťové krémy	7/10
Ústní vody	2/10
Zubní pasty	2/07

Jídlo + pití

Balené vody a pitná voda z kohoutku	10/09
Dětská menu ve fastfoodech	10/09
Dětské snídaňové cereálie	11/08
Krmivo pro kočky	10/08
Pitný režim	5/06

Právo + finance

Běžné účty	2/10
Cestovní pojištění	6/09; 5/10
Havarijní pojištění	3/09; 3/10
Hypotéky	4/10
Kreditní karty	2/09; 10/10
Penzijní připojištění	7/09; 7/10
Pojištění odpovědnosti za škodu	8/09
Povinné ručení	1/09; 11/09
Rizikové životní pojištění	9/09
Spotřebitelské úvěry	10/09; 12/10
Spořicí účty	12/08; 5/09; 1/10
Spoření pro děti	11/08
Stavební spoření	10/08; 12/09
Termínované vklady	4/09; 8/10
Změna bankovního ústavu	6/10

**Nepřicházejte o peníze,
raději se s dTestem**

Předplatné časopisu dTest

ČR: 790 Kč SR: 32,90 EUR

Cena zahrnuje 12 vydání, přístup k výsledkům všech testů od r. 2005 a do on-line poradny na www.dtest.cz zdarma. Předplatné nyní s dárkem »85 vzorů pro řešení spotřebitelských problémů« (původní cena 200 Kč).

Způsob objednání

- elektronicky: vyplněním objednávky na www.dtest.cz
- SMS: 731 789 110 ve formátu dtest jméno příjmení ulice číslo popisné PSČ obec e-mail
- telefonicky: 241 404 922, faxem: 241 406 533
- poštou: vyplněním objednáčím lístku a zasláním na adresu dTest, Nuselská 297/5, 140 00 Praha 4-Nusle
- jednotlivé testy lze získat přes SMS v max. ceně 79 Kč. Informace u jednotlivých testů na www.dtest.cz.

Pošlete na adresu: **dTest, Nuselská 297/5, 140 00 Praha 4-Nusle**

OBJEDNACÍ LÍSTEK

Objednávám roční předplatné časopisu dTest v ceně 790 Kč, včetně přístupu na www.dtest.cz zdarma.

Jméno a příjmení:

Ulice:

PSČ, obec:

IČO, DIČ:

e-mail / tel.:

Osobní údaje jsou zpracovávány podle zákona č. 101/2001 Sb., o ochraně osobních údajů. Všechny poskytnuté informace slouží výhradně pro potřeby evidence předplatitelů časopisu dTest a nebudou bez výslovného souhlasu poskytnuty třetím subjektům. Souhlas s poskytováním osobních údajů je poskytován na dobu neurčitou a lze jej kdykoliv písemně odvolat.

Podpis:

(Signature)

TESTY PRO DOBRÉ NÁKUPY

OBJEKTIVNĚ

Výrobky nakupujeme anonymně v běžné obchodní síti.

Testy zadáváme osvědčeným zkušebnám a laboratořím v ČR a v zahraničí. Výrobky jsou testovány podle stejných kritérií a výsledky umožňují objektivní srovnání kvality.

NEZÁVISLE

Náklady spojené s testováním a vydáváním časopisu hradíme z jeho prodeje a veřejných zdrojů. Spolupracujeme s největšími zahraničními spotřebitelskými organizacemi, které jsou zárukou naší důvěryhodnosti.

BEZ REKLAM

Reklama je v rozporu s objektivitou a nezávislostí. dTest je jediným časopisem, který reklamy nepublikuje, aby inzerenti nemohli ovlivňovat výsledky testů.

Nahlédnutí do dTestu 2/2011

GPS navigace

V poslední době získaly klasické navigace velkou konkurenci. Někteří výrobci „chytrých“ telefonů začali poskytovat ke svým výrobkům mapy i s aktualizací zdarma. Představují tyto přístroje ohrožení pro klasické navigace, nebo není příliš o co stát?

Hudební a multimediální přehrávače

Přestože téměř každý mobil umí přehrávat hudbu a video, jednoúčelové hudební a multimediální přehrávače zdaleka nevymřely. Mnoho lidí je stále považuje za praktičtější. Na trhu nalezneme modely od těch nejmenších hudebních po velké a neskladné videopřehrávače. Prozradíme, kde hledat ten nejlepší zvuk i obraz.

Úsporné zdroje světla

Mezi úsporné zdroje světla nepatří zdaleka jen zářivky. Pro mnohé překvapivě sem patří i halogenové žárovky a především v poslední době skloňované a nadějně LED zdroje. Poradíme, které se vyplatí si pořídit.

Změna vyhrazena.

Získejte více s předplatným dTestu

- Dvanáct vydání za 948 korun, nebo za 790 korun? Roční předplatné se vyplácí, protože je oproti stánkovému prodeji levnější.
- S předplatným navíc získáváte zdarma přístup na webové stránky www.dtest.cz.
- Řada aktuálních testů na www.dtest.cz zahrnuje i výrobky, které se do časopisu nevešly.
- Na www.dtest.cz budete moci využívat unikátní databázi tisíců testovaných výrobků a interaktivní databáze věnované televizorům a bezpečnosti automobilů.
- Investice do předplatného se může vrátit již při prvním nákupu. Nejdražší výrobky nemusí být nejlepší.
- Naši odborníci pomohou vyřešit vaše spotřebitelské problémy.

**S dTestem netratíte.
S dTestem získáváte.**

www.dtest.cz